Itinerarii spirituale

FLORINEL AGAFIŢEI (n. 17 noiembrie 1965, com. Lueta, jud. Harghita).

În anul 1983, ca liceean, debutează cu poezie în publicaţia de la Focşani, REVISTA NOASTRĂ, coordonator profesor Petrache Dima. Urmează, din anul 1986, cursurile Facultăţii de Istorie – Universitatea Al. I. Cuza–IAŞI.
Licenţa este obţinută în anul 1989, cu o lucrare ce tratează relaţiile diplomatice sovieto-germane din perioada interbelică. După revoluţia din Decembrie 1989 devine redactorul a două ziare focşănene: "Viitorul" şi "Realitatea". Din anul 1991 şi până în anul 1992, este colaborator constant al periodicului U.M.R.L. "ROMÂNUL LIBER", ce apărea, pe atunci, la Londra.
Începând cu anul 1998 colaborează la Revista SALONUL LITERAR din Focşani. În anul 1999 îşi susţine teza de doctorat în cadrul Universităţii "Al.I.Cuza" IAŞI. Teza a fost transformată în cartea intitulată: Simbol şi simbolizare indiană în sculptura lui Constantin Brâncuşi".
În acelaşi an dobândeşte marele premiu naţional pentru proză "Mihail Sadoveanu", în cadrul concursului de la Piatra-Neamţ, ediţia a XIV-a, cu romanul CAREUL MARE.
Premiul de debut pentru cel mai bun roman prezentat în cadrul concursului a fost înmânat autorului cu prilejul realizării programului cultural dedicat aniversării a 120 de ani de la naşterea marelui scriitor Mihail Sadoveanu.
Florinel Agafiţei se alătură, astfel, celor doi predecesori ai săi, Oma Stănescu (cu romanul Arşiţa Karmei) şi Adrian Ţion (cu proza scurtă Un apel disperat), laureaţi ai aceluiaşi concurs.
Premiul I, în cadrul primei ediţii a concursului naţional de proză „Duiliu Zamfirescu", cu romanul în manuscris, „Anamnesis und Gestalt".
În anul 2001, participând la concursul naţional pentru eseu de la Cluj, organizat de Centrul Creaţiei Populare din Cluj, (15 ianuarie – 2 001) obţine marele premiu "Mihai Eminescu". Titlul eseului: Accepţia indiană a simbolului în opera lui Mihai Eminescu.
În anul 2002: premiul naţional „Liviu Rebreanu" pentru proză scurtă, la Alba Iulia/Aiud cu Anamneze.
În anul 2004 obţine premiul I în cadrul concursului de proză „Al. Odobescu", ediţia a XXIV-a, Călăraşi, cu romanul Baronul.
În anul 2005, participând la concursul naţional de proză scurtă „Sorin Titel" organizat de Biblioteca Judeţeană Timiş, obţine premiul al III-lea cu lucrarea „Pipa".

În prezent – 2006 - este profesor la Şcoala Goleşti şi profesor asociat al Facultăţii de Psiho-Pedagogie din Bucureşti, în cadrul filialei Colegiului Universitar Focşani.

ISBN

Editura T – 2005
E-mail: editura @yahoo
Fundaţia culturală *Timpul*
B-dul Carol I nr. 3-5, Iaşi, 700506

www.timpul.ro

Florinel Agafiţei

Itinerarii spirituale

Editura T

Cuprinsul

Peleşul, minunea din Carpaţi

Alfieri spunea cândva, că planta numită om nu poate prospera nicăieri pe pământ mai bine decât în Italia. Totuşi, îndrăznim noi să spunem, mai sunt locuri pe această planetă unde caliciul inteligenţei umane se poate deschide sub alte raze solare, nu doar sub acelea mediteraneene.

Gândiţi-vă, de pildă, la Agra, în India, ce bijuterie arhitecturală au putut lăsa moghulii drept moştenire omenirii, prin templul ridicat aici!

Exemplele ar putea continua, arătând cât de mult s-a putut înşela Alfieri, căci afirmaţiile categorice, mai ales acelea privitoare la esenţa creatoare a fiinţei umane, nu pot aduce adevărul mult căutat.

Sinaia este un asemenea loc, unde foamea de frumos poate fi satisfăcută din plin. Primele senzaţii trăite cu prilejul vizitării acestei localităţi, aproape că mi-au tăiat răsuflarea, marcând certitudinea în adâncul sufletului meu, că locul acesta, protejat de culmile ascuţite spre cer ale munţilor, reprezintă o altă lume care, parcă, nu are nici o legătură cu ţara, cu pământul, cu timpul. Exceptând maşinile de lux şi hotelurile arătoase ridicate în ultima vreme, Sinaia rămâne neatinsă de scurgerea secolelor. Continuă să fie centrul aristocraţiei româneşti, locul unde se îmbină o sumedenie de influenţe occidentale şi orientale, în cel mai bun sens al exprimării.

Casele seculare stau cuminţi, unele lângă altele, iţindu-şi mansardele din lemn printre brazii care au străbătut, împreună cu maiestuoasele clădiri, vremea. Izvoare necunoscute până atunci inimii îţi invadează firea şi trupul, înălţându-te deasupra întregului loc, sus, din ce în ce mai sus, în empireul universului, pentru a te readuce vertiginos, pe pământ, ameţindu-ţi fiinţa derutată de maiestuozitatea locului.

Umbli aiurea pe străzile mici care urcă elicoidal, printre perdele întunecate de brazi, lăsându-te copleşit de mireasma locului: crudă, plutind printre razele soarelui, pătrunse ca spade fine dincolo de crengile de brad. Drumul pietruit ce urcă spre Peleş e însoţit de aceleaşi vile vechi. Cerul se schimbă instantaneu, dar luminile sale continuă să se desfăşoare în acelaşi spectru subtil al nuanţelor de albastru, mintea pierzându-se în cupola lichidă ce închide marginile munţilor fermi, din stâncă cenuşie.

Continui să urci şi, pe măsură ce traversezi spaţiul de la baza muntelui către partea lui superioară, senzaţii de abandonare între cer şi pământ te înfăşoară, te cuprind, te învăluie din toate părţile, paralizându-ţi toate impulsurile pe care le-ai avut la un moment dat. Apuci să urci mai serios, iar răsuflarea ţi se îngreunează. Trec turişti pe lângă tine, grăbiţi să ajungă la Peleş, dar tu amâni fiecare clipă, pentru a putea trăi, la final, bucuria vederii, pentru întâia dată, a magnificului edificiu din Carpaţi.

Carnetul, luat pentru a nota în el impresii de călătorie a rămas, undeva, în fundul unui buzunar, căci eşti complet aiurit de florile întâlnite în cale, de culoarea alb-gălbuie a caselor, de zâmbetele localnicilor fericiţi - care coboară dinspre Peleş - ascunzând taine mai mari decât ale Giocondei. Urcând, priveliştea se schimbă... Poarta de intrare a Peleşului!

Calc emoţionat caldarâmul peste care atâţia mari oameni ai istoriei au păşit şi nu pot rămâne indiferent. Pentru mine, vizita la Peleş e mai mult decât simpla vizitare a unui loc celebru, în care vii să caşti ochii şi să exclami, cuprins de admiraţia comună turistului: „Vai, Doamne, ce lucruri nemaipomenite sunt aici!”.

În dreapta mea, las uşile garajului regal. Urc şi-mi procur biletele necesare vizitării edificiului, dar mă opresc surprins de imaginea Pelişorului. Îl ştiam din cunoscutele vederi reproduse după acuarela lui Adolf Gloss din 1903, realizate cu ocazia inaugurării acestuia. Pelişorul a fost construit de-a lungul a câţiva ani, între 1899-1902, întreaga imaginaţie a arhitectului ceh Karel Liman încercând să facă faţă gusturilor regelui Carol I şi ale soţiei acestuia, Elisabeta – Carmen Sylva – aspectul decorativ, aparţinând vienezului Bernhard Ludwig. Acesta va fi locul unde vor locui viitorii regi ai României Mari, Ferdinand I şi Maria, spaţiul fiind ocupat chiar din 1903. Las, deocamdată, Pelişorul în planul secund al vizitei mele.

Cobor spre Peleş. La intrare, mare aglomeraţie. Este de aşteptat, căci sunt primite grupuri de 30-40 de persoane. Mă resemnez şi-mi astâmpăr curiozitatea coborând în grădina din vecinătatea Peleşului, acolo unde se află regina Elisabeta, întinsă pe un fotoliu, lucrând la o broderie. E la vârstă înaintată, dar nu pare preocupată de lucrul său, căci artistul a surprins-o într-un moment de repaus, cu privirea îndreptată spre soţul ei, Carol I, aşezat pe un soclu în faţa Peleşului, cu mâna stângă în şold, scrutând depărtările, semeţ şi totodată gânditor, ca şi cum ar vrea să desluşească viitorul ţării sale. Înălţarea Peleşului a început în anul 1873, construcţia sa fiind întreruptă de anii războiului pentru independenţa României din 1877/1878. S-a ridicat din banii regelui proveniţi dintr-o rentă acordată de tatăl său, precum şi din banii adunaţi din domeniile Coroanei, instituite de Parlamentul României prin proiectul legii ce prevedea înfiinţarea acestora la data de 4 iunie 1884. Domeniile Coroanei cuprindeau 12 moşii situate în diferite judeţe ale ţării: Brăila, Neamţ, Ilfov, Prahova, Dolj, Rm.Sărat, însumând 132.110 hectare. Iniţial, Carol I ar fi dorit să înalţe Peleşul pe meleagurile ţării Vrâncioaiei, dar din motive strategice şi nu numai, a ales Sinaia. Aici a cumpărat 500 hectare de pământ, lucru determinant pentru pornirea întocmirii planurilor arhitecturale ale viitorului palat.

Arhitectul Wilhelm Doderer este autorul magnificului plan, continuat după 1876 de asistentul acestuia, Johannes Schultz.

Lucrările se întind pe o perioadă de aproximativ patru decenii; după 1893, până în preajma primului război mondial, arhitectul ce va lucra aici va fi cehul Karel Liman, amprenta sa fiind vizibilă nu doar asupra Peleşului, cât şi în cazul multor vile din Sinaia.
Peleşul este ridicat în stilul neo-renascentist german; abundă profilurile asccuţite, dar zvelte, verticale, asimetria corpurilor, lemnul sculptat, de esenţe diferite, elementele decorative făcând ochiul să zburde, fără a se plictisi, fără a obosi.
Peleşul este vecin unei superbe grădini concepute în stilul neo-renaşterii italiene, unde odihnesc, apărate de soldaţi tineri, statui, vase, coloane, fântâni, într-o armonie paradisiacă. Ridic privirea către uşa pe unde se invită turiştii. Se formează un nou grup şi pornesc grăbit pentru a nu pierde momentul prielnic. La intrare ni se înmânează celebrii papuci de pâslă, fără de care nu poţi vizita Peleşul. Pelegrinajul începe cu hall-ul de onoare şi sentimente neîncercate până acum, mă cuprind instantaneu. În aer plutesc glasuri şi zgomote de paşi pe care numai eu le percep; parfumuri fine ce mai zac în lemnul de nuc lambrisat şi intarsiat cu nobile esenţe, mă devastează.
Statuetele de alabastru mă privesc fix şi-mi arată pe umerii lor degetele trecute lin ale principesei Maria, frumoasa blondă de care se îndrăgostise o ţară întreagă. Din când în când, ajunge la mine vocea spartă a ghidului, care prezintă totul ca la carte, impecabil, enervant de exact, fără greşeli.
Convoiul turiştilor dispare înaintea mea, iar eu rămân câţiva paşi buni mai în spate, pentru a trăi intens momentele acestea unice, lipsit de murmurul admirativ, deranjant al tuturor.

Sala de arme, sala veche de muzică, cea de consilii, nu se compară cu ceea ce urma să văd: sala florentină, ulterior, cea maură!

Sala florentină este ea singură un diamant strălucitor, de mii de karate. Spaţiul său este decorat în stilul neo-renaşterii italiene, având uşi din bronz turnat, decorate cu personaje feminine şi motive florale realizate în atelierele Luigi Magni din Roma. Căminul din marmura de Paunazio are, în partea de sus, reducţii din bronz după Michelangelo, în vreme ce tavanul copleşeşte prin lemnul de tei aurit. În centrul său este o copie după G. Vasari, fastul fiind completat de două mari candelabre, arta decorativă din sticlă şi oglinda de Murano.

Sala maură te poartă cu gândul la palatul Alhambra. Acum, ai în faţa ta întreaga ingeniozitate a artei arabe: arabescuri, stuc policromat şi aurit. În fundul salonului tronează o fântână din marmură de Carrara,

replică la aceeaşi creaţie aflată într-o moschee din Cairo. Sufrageria, salonul turcesc – cu broderii manuale executate la Viena – sala de teatru, sala de concerte – tapiţată cu piele de Cordoba – întregesc un traseu asupra căruia turistul va visa şi medita îndelung. După noi, vine plutind uşor parfumul lemnului de teck, din care este făcută mobila salonului de muzică. Mobilierul, despre care legenda spune că a fost sculptat decenii de-a rândul de către renumiţi meşteri indieni, a fost primit de la un maharajah. A adus cu el farmecul hindus şi atmosfera tainică a înserării indiene, moment atât de iubit de femei care se îmbracă în sari-uri scumpe, parfumându-şi părul cu ulei întocmit din scorţişoară, ieşind, apoi, în marginea teraselor înalte pentru a arunca lotuşi şi stropi reci de apă peste trupurile bărbaţilor întorşi de la muncă.

Periplul s-a încheiat. Când m-am deşteptat, eram pe o terasă din Sinaia înconjurat de oameni, de foarte mulţi oameni. Întorcând privirea spre minunea din Carpaţi, deasupra căreia cobora înserarea, un gând mă cuprinse, venind tocmai din anii adolescenţei: „Peleşul! Să vezi Peleşul şi apoi să nu-ţi doreşti nimic mai mult!”.

Acum, toate s-au împlinit! Parfumul din brazii seculari continuă să îmbolnăvească atmosfera, pe când dintr-o vilă enigmatică, peste mireasma înserării, pluteşte sunet de pian, născut din graba degetelor unei blonde, cu ochi verzi, sunet melancolic, răscolind bondarii în larvele lor...

Pelişorul – un palat mai mic

Nu ştiu de ce, dar Pelişorul are, constant, mai puţini oaspeţi decât Peleşul. Acolo, la intrare, acelaşi ritual al papucilor din pâslă. Ghidul ne ia repede în primire, febril, de parcă ar aştepta la uşă sute de alţi turişti, deşi, vădit lucru, grupul nostru de vreo 10 inşi, aşteptase ceva vreme pentru a se închega, iar în curtea interioară, după noi, nu mai bântuiau, destul de timid, decât vreo alţi 4-5 curioşi...

Parcurgem destul de alert cele 70 de camere ale palatului. Abia dacă am vreme să rămân cu gura căscată, la propriu, în dreptul dormitorului de aur şi în camera de aur a reginei Maria, acolo unde am aflat că a şi murit, când avea doar 63 de ani!
Ştiam că regina fusese o adevărată personalitate a epocii sale: creatoare de design, pictoriţă, poetă şi, nu în ultimul rând, Regină. Nu degeaba i se spusese „Regina artistă". A înţeles Art-Nouvea-ul vremurilor sale şi l-a promovat ca stil în Pelişor, depăşind, astfel, ceea ce este steril, născut din istorism. Aceasta nu a însemnat, însă, copierea stilului respectiv, ci crearea unuia nou, unde se îmbină elementele celtice cu cele specifice Bizanţului, Nouveau-Art rămânând fondul rezonant.

Am vremea să privesc lucrările unor mari artişti precum E. Galee, fraţii Daum, J. Hoffman, L.C. Tiffany, Gurschner etc. La un moment dat, pe unul din pereţi, dintr-un tablou, observ că mă priveşte o tânără blondă, cu ochi profunzi, umezi şi buze fine. E un tablou numai, realizat în creion, pe carton, dar imaginea pare atât de vie, încât rămân pironit locului, dorind să dialoghez cu această superbă fiinţă. Uit de toate diferenţele de castă şi de timp, de faptul că eu încă mai trăiesc, iar ea, regina-mamă a României (în tablou, doar frumoasa principesă) nu mai e demult în această lume, şi întind mâna spre aburul blond. Mă opresc la timp, jenat de gest, şi-mi plec privirile, dar când ridic ochii încă o dată, să mai privesc această imagine, principesa îmi zâmbeşte

calm, cum nu o mai făcuse înainte, înţelegător. Mă retrag, păşind lateral, cu ochii la tablou, căci ghidul şi grupul de turişti au dispărut. Curios va fi – câţiva ani mai târziu, următorul lucru: plecat cu o clasă de elevi într-o excursie spre Buşteni, ne-am oprit şi la Peleş pentru o vizită. Copiii, ameţiţi de povestea cu frumoasa regină din tablou văzută de mine într-o lumină aparte, m-au rugat să vizităm şi Pelişorul pe care, mărturisesc aici, cu ruşinea unui profesor sărac, aş fi dorit să-l ocolesc, deoarece nici copiii nu prea mai aveau bani, nici eu nu le puteam acoperi costul biletelor, fără a nu crea un dezechilibru major în bugetul personal. Dar poţi ajunge la Peleş, fără a vizita Pelişorul?
În fine, ne scotocim buzunarele şi intrăm în Pelişor. Copiii mă trăgeau de mânecă să le arăt frumoasa principesă. La parter, tabloul nu era şi mă înciudam în gând că nu reţinusem cu exactitate etajul unde văzusem superba creaţie, deopotrivă, fiinţă.
Mă văd nevoit să-mi recunosc limitele, să le spun copiilor adevărul: am uitat la ce etaj se află tabloul, dar cu siguranţă, el se găseşte în Pelişor. Copiii mă privesc din nou, cu speranţă; urcăm etajele, unul după altul. Când am epuizat ultimul nivel şi am văzut că tabloul lipsea, în vreme ce copiii se uitau la mine cu înţeles reproş, m-am întors spre ghid întrebându-l cu voce hotărâtă ce s-a făcut cu tabloul prinipesei Maria. Ghidul s-a uitat la mine, replicându-mi că un asemenea tablou nu a existat niciodată. Întreb, în timp ce coborâm, la unul din etajele inferioare, pe două sau trei muzeografe, acelaşi lucru; atunci când aud întrebarea, acestea au aceeaşi reacţie cu a ghidului. Ba, mi s-a părut că şi zâmbeau cu subînţeles. Copiii mă văd derutat, dar au răbdarea de a ajunge afară şi a-mi spune: „Domn'profesor, cred că au furat tabloul, dacă principesa era aşa de frumoasă...". Nu zic nimic, în vreme ce las imaginaţia copiilor să zburde, iar mintea-mi nu află nici o logică explicaţie în legătură cu misteriosul tablou. Şi doar o văzusem pe principesă! Doar o văzusem! Pot să şi jur... În fine...

Înţeleg Pelişorul în toate dimensiunile sale: drept casă de oaspeţi, prin hall-ul oficial; oază de linişte, prin camerele de la etajul I, acolo unde se află amenajate cele mai relaxante spaţii. Surprinde etajul II, acolo unde austeritatea camerelor aminteşte de aceea a caselor ţăranilor români: pereţii goi, daţi cu var, având pe tavan, la vedere, grinzile groase. Sentimentul e ciudat, căci parcurgând Peleşul, dar şi Pelişorul, nu constaţi doar gustul desăvârşit al acestor opere de artă, ci şi capacitatea lor de a te transporta prin timp şi spaţiu în areale unde nu ai ajuns şi, poate, nu vei

ajunge vreodată. Căci, văzând Peleşul, vizitezi Italia, lumea arabă, cea turcească, cea indiană, germană, în vreme ce Pelişorul îţi oferă prilejul de a te recunoaşte ca român, dar şi ca francez, şi ca scoţian etc.

Locurile vizitate au darul eliberării minţii de prejudecăţi, dar şi de a te convinge, că totul e posibil. Am realizat că aici a rămas o lume bântuită de fantome, a căror existenţă, cu cât e mai tăgăduită, cu atât devine mai puternică. Superbi şi ingenui continuă să trăiască în palat cavalerii medievali alături de principesele epocii moderne. Periplul s-a încheiat, iar în curtea Pelişorului, peste toate cele trecătoare ale lumii, tronează spiritul regilor României mângâiat de susurul apei de izvor plecat din inima Carpaţilor.

Nu mai ştiam în acel moment cine eram, de fapt, căci orice conştiinţă legată de o anumită formă de existenţă se topise. Aveam siguranţa omului care trăieşte un vis, plutind prin eterul ce desparte cerul de pământ, într-o stranie atitudine de înstrăinare pe care am trăit-o deja, de trei ori, în preajma morţii. Atunci abia ai sentimentul inutilităţii tale, căci dispari, topindu-te în lumea din jur. Cu toate acestea, n-ai fost niciodată mai sigur de esenţa fiinţei tale. Întorci spatele şi pleci cu ultimele imagini imagini păstrate, adânc, pe retina ochiului interior pentru tot restul vieţii, atât cât va mai fi.

Zalmoxis, simplegadele şi Moş Crăciun

Ananda K. Coomaraswamy publica în anul 1947, la New York, „Symplegades” în care dezbătea simbolismul simplegadelor regăsit în numeroase mituri ale diverselor popoare, din regiuni opuse ale planetei şi din timpuri istorice diferite. Conform celor demonstrate de eruditul savant, simplegadele sunt imagini-simbol ce surprind paradoxalele „treceri” ale unei persoane (prin extensie, poate fi vorba şi de un popor întreg!) dintr-o anumită stare spirituală în alta, cu totul nouă şi care nu are nimic în comun cu „starea” anterioară.

E vorba de o mutaţie majoră ce nu poate fi realizată decât de omul capabil să se desprindă realităţii imediate, acţionând în „spirit”. Cunoscute ca simplegade ale „trecerii” sunt: „munţii sau stâncile care se bat cap în cap”, ori „aventurarea în măruntaiele unui munte” (într-o peşteră întunecoasă) şi „ieşirea la suprafaţă”, fără a fi vătămat. Se demonstrează, astfel, că omul poate renunţa la existenţa lui profană,

supusă feluritelor tentaţii, asumându-şi integral noua „situaţie" spirituală.
De simplegadă e vorba şi în cazul lui Zalmoxis, zeul suprem al geto-dacilor. Imaginea-simbol, în acest sens, e grăitoare. Zalmoxis pătrunde în inima pământului şi rămâne acolo vreme de trei ani, pentru a ieşi – în al patrulea! – viu şi nevătămat, demonstrând tuturor necredincioşilor că, dacă i se urmează sfaturile, oricine va reuşi „înscrierea pe cale", devenind nemuritor. Demonstraţia era menită pentru a dobândi încrederea tuturor. Nu e de mirare că aristocraţia dacică va urca, adeseori, „muntele sacru" pentru a-i cere poveţe lui Zalmoxis, considerat „învăţătorul" acelei lumi. Dar ce legătură ar exista între vechiul zeu dacic (la origine, de fapt, un om şcolit, pare-se, de Pythagora!) şi Moş Crăciun, vă veţi fi întrebat, poate, lecturând titlul textului de faţă...

Am încercat să descoperim cum stau lucrurile luând, pe de o parte, ca reale, izvoarele oferite de antichitate privitoare la Zalmoxis şi cultul acestuia, anume operele lui Herodot (cu rezervele de rigoare!), Platon, Strabon, Hellanikos, Porphirius, Iulian Apostatul, Pomponius Mela, Clement din Alexandria, Diodor din Sicilia şi Iamblichus.

Pe de altă parte, ne-am raportat la folclorul românesc, constatând existenţa creaţiilor autentice şi tratate ca atare!
Aruncate peste milenii, purtate de la o generaţie la alta, fără a se cunoaşte reala lor semnificaţie, „creaţiile populare" nu-şi dezgolesc în faţa profanului semnificaţia adevărului ezoteric. Dacă ai curiozitatea să întrebi un colindător, spre exemplu, de ce rosteşte anumite cuvinte şi nu altele, el îţi va răspunde senin, că „aşa este tradiţia populară!".
Într-adevăr, tradiţia se respectă, azi, în multe părţi din ţara noastră. De pildă, la sosirea Crăciunului copiii colindă pe la casele oamenilor, tot aşa cum se întâmplă şi înaintea Anului Nou, însă aceasta este singura legătură cu folclorul, căci „originea" creaţiilor n-ar fi una tipic umană. Uman este doar faptul „transmiterii creaţiilor", cu rară sfinţenie, poporul nerealizând ce comori spirituale coborâte din vremuri imemoriale, conţin (şi aici, suntem de acord cu punctul de vedere al lui R.Guenon!).

Esenţa mesajului supravieţuieşte în cadrul memoriei uriaşe, colective, aşteptând apariţia reprezentanţilor capabili a-l descifra, încredinţat fiind – în mod voit – memoriei colective, de către ultimii descendenţi ai unei categorii „supra-umane", gest determinat, probabil, de teama pierderii anumitor valori, care nu ar mai fi fost niciodată

reconcepute. Garanţia păstrării mesajului o reprezintă însăşi neştiinţa naturală a colectivităţii, permisivă conservării nealterate a sensului ezoteric. Devenit mărturie a unui trecut înalt-spiritual, nimeni nu riscă afirmaţia conceperii lui într-o preistorie sălbatecă, unde singurul lucru demn de interes îl reprezintă existenţa nevinovaţilor hominizi.

Prin urmare, de unde tradiţia colindelor? De unde vin ele? Ce mesaj neştiut cuprind versurile lor? E corect să fie puse în legătură doar cu tradiţia creştină?

Putem afirma, bazându-ne pe izvoarele antichităţii, invocate ab ovo, că Dacia a reprezentat unul din centrele spiritualităţii arhaice la un moment dat, deplasat apoi – nu ştim dacă prin separare – către sud şi răsărit, spre îndepărtatul Orient (gândim că dinspre Kogaionon către Shamballa!).

Creştinismul – apărut foarte târziu – a redus la acelaşi numitor comun toate cultele care funcţionau, toate obiceiurile existente, din Tracia şi până departe, în Europa. Creştinarea a facilitat metamorfozarea arhetipurilor conferindu-le valenţe universale: astfel, ceea ce fusese considerat sacru înainte de creştinism, devine sfânt prin creştinare. Condiţia minimă o reprezenta „închinarea" către Fecioara Maria sau către Iisus. Vorbim, astfel, de rolul civilizator al creştinismului capabil să scoată din tradiţia ancestrală popoare care, probabil, ar fi riscat regionalizarea ori topirea – citeşte dispariţia! – în fluxul istoriei.

Creştinismul preia şi transformă străvechea moştenire europeană, plasând mitologia populară într-un plan înalt, de sorginte ecumenică. Aşa au stat lucrurile şi la noi. Când de Crăciun se anunţă Naşterea Domnului, prin cântece şi colinde, românii creştini se pregătesc să „retrăiască", simbolic, evenimentele de acum aproximativ 2 000 de ani. Dar anunţarea Veştii celei Bune nu este o noutate care să aparţină, exclusiv, creştinismului. O întâlnim şi la romani în perioada Saturnaliilor, ori a sărbătorilor închinate lui Ianus. Evident, colindele de Crăciun nu sunt romane, ci doar denumirea lor: Colinde-Calendae! Spiritul lor coboară dintr-un ev cu mult anterior, probabil amplasat la rădăcina lumii indo-europene. Bătrânului Crăciun i se atribuie valenţe creatoare, însuşi termenul latin ducând gândul spre actul creator. El marchează încheierea unui ciclu şi pornirea altuia, deci trebuie întâmpinat cum se cuvine.

Bătrânul Crăciun este prezent în tradiţia populară românească, iar acest lucru se poate vedea în colindele ori în poveştile existente, de exemplu, în Moldova unde se vorbeşte – mai ales în Bucovina! – despre prezenţa unui

Bătrân Crăciun care a domnit aici peste uriaşi, cu mult înainte de venirea romanilor (informaţiile aparţin lui N. Densuşianu!).

Venirea romanilor în spaţiul nostru a scos în evidenţă că şi ei celebrau un fel de Crăciun, pe care-l numeau „Saturnus Senex", înţeles ca „Saturnus Bătrânul", dar şi ca „Saturn Sătulul". Faptul că în Moldova există aceeaşi formulă adresată Crăciunului, căruia i se zice „Crăciun Sătulul" în sensul că vine cu îndestulare pentru întreaga omenire, nu face decât să demonstreze, o dată în plus, procesul romanizării în spaţiul carpato-danubiano-pontic. Şi totuşi, cine este Crăciunul, acest personaj care aduce numai lucruri bune oamenilor, propunând simplegada?

În limba română s-au salvat miraculos, câteva cuvinte de sorginte traco-geto-dacică. Printre acestea se află şi cuvântul MOŞ. Moşul este întâlnit – ca prezenţă şi credinţă – în lumea copiilor, de pildă! Aceştia ştiu că vine Moş Crăciun pentru a le aduce daruri. În vreme ce copiii cred în Moş, adulţii zâmbesc dubitativ-superior (dar nu necesar!). Tot copiilor li se spune că somnul bun le este adus de „Moş Ene", care le coboară pe la gene, purtându-i în regatul viselor.

În zona noastră (respectiv şi a subsemnatului!), a ţării Vrancei, există obiceiul de a te adresa cuiva, care nu-ţi este rudă, cu apelativul „Moşule!". „Moşul" e cunoscut, mai ales în ultimele două secole, ca enigmatic „vizitator" al meleagurilor româneşti. În vara anului 1784, unui ţăran din satul Chitid, din regiunea Grădiştei, acolo unde se află Sarmizegetusa Regia, i s-a indicat de către un Moş necunoscut un loc unde, mai târziu, s-au scos la iveală comori ale dacilor. Cu aceasta, şi următoarele exemple, pătrundem într-o altă lume, nespecifică raţiunii obişnuite, prin urmare, totul trebuie privit cu mare precauţie şi detaşare.

Petrache Lupu – un ţăran analfabet – a declarat că a văzut în crângul de la Maglavit un Moş, aşa cum aveau să vadă ulterior şi mult mai târziu, maica Veronica pe dealul Gurgueta, la Vladimireşti, precum şi păstorul Bănică Doleanu în Casota Buzăului. Să fie Moşul unul şi acelaşi cu Zalmoxis, „Bătrânul" care a stăpânit cu mult timp înaintea romanilor spaţiul carpatin, sau să fie aceasta doar o poveste care să ne aline orgoliile noastre de popor cucerit şi năpăstuit?

Iată teoria propusă de Densuşianu, în cartea sa „Dacia preistorică": plecând de la denumirea corectă dată zeului, aceea de Zalmoxis, el propune ca interpretare a numeului varianta „Zeul Moş". Eludează sufixul „is" ca fiind de origine greacă – la care subscriem şi noi – rămânând numai cu zal şi mox, ceea ce ar însemna „Zeul Moş". Varianta

se poate accepta, dacă interpretarea este pusă în directă legătură cu „Saturnus Senex" al romanilor, „Zalmox"-is fiind înţeles drept civilizatorul regiunii dintre Carpaţi, Dunăre şi Marea Neagră. „Zalmox"-is creează aici o nouă lume, o mentalitate nouă. (Moş Crăciun vine, simbolic, o dată la un an, atunci când se termină un ciclu. El reînnoieşte lumea, îi dă un sens proaspăt, nealterat de incidenţa timpului. „Zalmox"-is, la rându-i, creează o nouă mentalitate prin modul său de cugetare şi acţiune în rândul geto-dacilor, care nu-i vor uita pildele). Faptul ca a fost transformat – de cei care l-au urmat în credinţă şi învăţături – în Zeu, nu ni se pare anormal, fiind în spiritul acelor timpuri. Aşa s-a petrecut şi cu Buddha, pe malurile Gangelui!

Zalmoxis i-a învăţat pe strămoşii noştri – geto-dacii – conform mărturiilor anticilor, viaţa austeră, cumpătată, mersul astrelor pe cer, medicina, insuflându-le credinţa în nemurirea sufletului. Putea fi el şters din memoria colectivă a acestui neam? Nicidecum! Când s-a încercat – în vremea comunistă - desfiinţarea lui Moş Crăciun şi înlocuirea lui cu Moş Gerilă, s-a dovedit că înşişi ateii n-au putut renunţa la termenul „Moş". Rezistenţa milenară a Moşului, e însăşi rezistenţa neamului nostru în confruntarea cu tăvălugul istoriei.

Data de 15 iunie se confundă cu numele lui Mihai Eminescu. Punct de reper incontestabil în cultura naţională şi universală, Eminescu serveşte şi azi, drept arhetip pentru toţi aceia care pot şi doresc să-l priceapă, în tot ce a scris şi gândit.

În acest sens, exegeza eminesciană, care cuprinde spirite elevate ale criticii literare, a avut misiunea recuperării viziunilor poetului, îndeplinită într-o manieră ce a depăşit spaţiul şi timpul istoric. Neîndoios, sub greutatea operei lui Eminescu s-a petrecut un lucru, firesc, de altfel, pentru toate vremurile de glorie intelectuală: metamorfozarea conştiinţei estetice a lumii!

Nu este o gratuită aserţiune căci, trecând anii, sensuri nebănuite, multă vreme, vor fi fost revelate muritorilor prin cuvintele poetului.

Feţele nedescoperite ale creaţiei sale, puse în lumină de minţi ce-au fost şi care vor mai veni, oameni cu o înaltă pregătire şi mai îndreptăţiţi în a-şi spune cuvântul cu privire la opera poetului, au îmbogăţit şi vor îmbogăţi patrimoniul cultural al acestui neam.

Arhetip deschis, opera eminesciană este, în acelaşi timp, plină de o sumedenie de virtualităţi, regăsite, de altfel, în operele urmaşilor săi. Din postura sa arhetipală, opera lui Eminescu naşte noi linii de gândire şi de sensibilitate în creaţiile epigonilor, permiţând simultan reparcurgerea, în sens invers, a unui traseu care are drept ţintă finală înţelegerea esenţei primordiale, din care toate au purces, sub semn zodiacal favorabil.

Personal, am fost fascinat de gândirea filosofică a poetului, unde am întâlnit teorii metafizice demne de toată atenţia, căci ele pot purta spiritul uman însetat de cunoaştere de la textele specifice bibliotecii din Ninive şi până la scrierile sacre indiene, iar de acolo mai departe, prin filonul gândirii antice greceşti şi romane; totul prinde contur şi capătă sens de înţelepciune europeană, sub umbra filosofiei de tip schopenhauerian, de care geniul eminescian a ştiut să se desprindă la timp, pentru a nu cădea în păcatul denaturării unor sensuri de cugetare.

Eminescu a rămas, aşa cum l-a caracterizat A. Bhose, ultimul mare rishi, poet-filosof-vizionar, căci gândirea lui nu a fost doar una mitică, ci şi una filosofică, întrucât gândea totul în ambele ecuaţii, simultan.

Creaţia eminesciană stă sub semnul marelui gând, căci gândirea rămâne asociată, ca structură, existenţei, deşi nu poate fi redusă niciodată la tiparele unei cugetări logice, la definiţiile, formulele caracteristice logicii.

Aplecarea către speculaţie a lui Eminescu este surprinsă şi de George Călinescu, marele critic fiind reticent, totuşi, în a-i atribui acestuia o filosofie, în întregime originală, cu fundamente complet noi. Totuşi, nu putem să nu observăm, că cercetările poetului – aşa cum reiese şi din manuscrisele ediţiei monumentale Perpessicius, au un suflu personal, ce presupune asimilarea mai multor sisteme filosofice, cu scopul aflării răspunsurilor legate de întrebări născute de însăşi gândirea genialului poet-filosof.

Filosofia lui Eminescu se află cuprinsă, atât în metoda sa de lucru, cât şi în speculaţiile personale în legătură cu răspunsurile date marilor întrebări dintotdeauna, puse de omenire. Pe Eminescu îl putem aşeza, ca manieră de lucru filosofică, mai mult alături de gânditorii Indiei bătrâne, căci felul lui de a percepe, înţelege şi explica lumea, universul, transcendentul, se înscrie în coordonatele unui Kapila, Patanjali ori Kanada sau de ce nu, Nagarjuna...

Astfel stând lucrurile, credem noi, marele critic George Călinescu s-a înşelat atunci când a afirmat că Eminescu este prizonierul lui Schopenhauer, văzând în acesta doar un discipol nu tocmai reuşit al marelui pesimist teuton, deoarece, aşa cum am demonstrat într-o altă carte de-a noastră, „Accepţia indiană a simbolului în opera lui Mihai Eminescu", poetul nostru se desprinde la timp de influenţa germanului, pentru a percepe şi pricepe corect mesajul darshanic al upanishadelor şi a-şi croi propria modalitate de gândire, atât în ceea ce înseamnă Voinţa, cât şi Reprezentarea.

Fără îndoială, că mulţi critici ai operei poetului nu au susţinut ideea existenţei unei filosofii originale în scrierile acestuia, tot aşa cum nici Călinescu nu o face. Lucrul este, într-o oarecare măsură explicabil şi acceptabil, probabil, pentru că Eminescu n-a lăsat în urmă-i un sistem de cugetare închegat, care să cuprindă tratate serioase şi documentaţie pe măsură; dar ce are a face – ne întrebăm noi – cu gândirea şi filosofia specifice lui Eminescu? Ce are a face dacă Socrate sau, mai recent, Ţuţea – cele câteva apariţii editoriale nu-l anulează, ca ultim mare spirit socratic, pe român – nu şi-au lăsat în scris, propria lor gândire? Înseamnă să li se refuze calitatea de filosofi?

Explicaţia şi punctul de vedere călinescian, precum şi al acelora care li se raliază, nu se depărtează de conceptul modern al noţiunii de filosofie, conform căruia, pentru a demonstra existenţa unei filosofii demne de luat în seamă, trebuie să se afirme modalitatea riguroasă de cunoaştere. Este o opţiune academică de tratare a chestiunii, dar nu şi unica în privinţa conceptului de filosofie care se poate aplica în „cazul" Eminescu.

Cercetările post-călinesciene au arătat că opera poetului se poate aşeza sub semnul filosoficului, echilibrându-se raportul dintre poezie şi filosofie, dacă înţelegerea este unitară, organică şi cu privire la întreaga lui creaţie. Sunetul de fond al întregii opere eminesciene, că este vorba despre poezie, proză ori orice altceva, este unul şi acelaşi: concluzia filosofică asupra existenţei rămâne legată de efemeritatea acesteia şi melancolia născută din neputinţa omenească de a schimba în vreun fel statutul programat în transcendent, al condiţiei umane...

Cu alte cuvinte, Eminescu nu este doar un filosof, care se ghidează urmând traiectorii rigide impuse de o tactică a cugetării apriorice, ci este însuşi înţeleptul în sensul upanishadic sau pitagorician al termenului, întrucât e preocupat de marile probleme ale existenţei, pe care le dezbate în forul său interior, în maniera străluciţilor cugetători ai lumii arhaice.

Intelectul eminescian este destul de uriaş pentru a nu se lăsa constrâns de mituri şi superstiţii – după cum bine afirma Mircea Eliade – şi de aceea, aici, nu ne-am propus o înfrumuseţare a imaginii poetului, ci pur şi simplu am dorit să subliniem că, oricând e posibilă descifrarea de noi sensuri menite a ajuta înţelegerii propriei noastre existenţe. Cu toate că nu există un sistem filosofic elaborat în scrierile sale, un sistem filosofic în sensul clasic al înţelegerii acestuia - raportarea realizându-se la gândirea europeană – aflarea modalităţii de gândire eminesciene rămâne un demers dificil, fiindcă poetul a combinat filosofia cu poezia şi trăirea cu raţiunea cea mai profundă, dar tocmai acesta este aspectul primordial al operei sale, anume că, reflecţia filosofică şi visul poetic sunt în strânsă legătură, poezia nefiind doar simplă incantaţie lipsită de comprehensiunea meditaţiilor de ordin transcendental.

Pe de altă parte, Eminescu rămâne pentru românii cu o anumită conştiinţă, drept omul-profet care a biciuit cu vorba şi gândul ascuţit năravurile şi mentalităţile anchilozate, sfătuind şi revelând în numele unui singur Dumnezeu, acela al prea înaltei înţelepciuni.

Yoga, fenomen de import în Occident

De ceva vreme încoace, mai precis de prin 1991/1992, se discută şi se face vâlvă în România-chiar şi atunci când nu e cazul, (vezi „întâmplările” din trecutul lui G. Bivolaru!) în jurul fenomenului YOGA.

Deschiderea către spiritualitatea Orientului s-a produs firesc şi la noi, după dispariţia regimului concentraţionar, reluându-se, de altfel, o mai veche şi serioasă tradiţie în acest sens, pornită de Haşdeu şi Eminescu, prelungită de Simenschy, Blaga, Eliade şi încheiată, din păcate prea devreme, de Sergiu Al-George. Numai că, reluarea raporturilor noastre cu lumea indiană, de care ne leagă un trecut primordial comun – cel indo-european – s-a produs sub semnul nefast al unei publicităţi cu limpezi intenţii denaturante şi scopuri pe care nu dorim nici măcar să le bănuim.

Aşa s-a instalat în mintea multora – fiinţe care nu poartă decât povara ignoranţei lor, caractere superficiale şi netede ca un spaţiu lipsit de repere – ideea că YOGA nu poate fi decât un lucru care le aduce răul, mai cu seamă că vine dintr-o lume străină, condusă de alte valori morale,

decât acelea specifice lumii noastre. În dansul acesta dezmăţat, de denigrare YOGA, au intrat cu o inconştientă fericire, pe care numai pe faţa imbecilă a unor alienaţi o mai poţi recunoaşte, destule televiziuni din România şi numeroase ziare ori revistuţe, fie „capitaliste" ori de provincie. În timp ce pe micile ecrane sau în paginile unor publicaţii, demersul deşănţat al denigrării continua, unii rătăciţi se adunau cuminţi, fie în săli de sport, ori de spectacole, pentru a practica pretenţios-intitulatele „cursuri" de YOGA, sub îndrumarea unor aşa-zişi guru. Incapabili de a înţelege ce se întâmplă cu ei şi intraţi, desigur, într-o panică neghioabă, rezultată dintr-o existenţă aparent ironică, dar plină de neprevăzut, aceşti puţini la minte nu fac altceva decât să contribuie şi ei, o dată în plus, la denaturarea aceluiaşi fenomen pe care-l supunem discuţiei în rândurile de faţă.

Niciodată n-am crezut în credincioşii de duminică şi nici în yoghinii sălilor de sport, căci le-am asociat întotdeauna imaginea spectacolelor de circ, de proastă calitate.

Bineînţeles că eşti liber să crezi şi să faci tot ceea ce îţi trece prin cap, dar asta nu reprezintă dovada unui grad înalt de inteligenţă, atât timp cât „mimezi" ceea ce ţi se transmite, într-un fel sau altul, de către cel autoproclamat „guru". Urmând un asemenea „traseu" ai „şansa" de a te afla de două ori în eroare: 1. – pentru că, de cele mai multe ori, rişti să ai în faţa ta un şarlatan cu pretenţii de yogin, (iar pe aceştia îi are nu numai România de azi, ci şi India; 2. – „mimând" falsitatea, rişti să te autodistrugi rapid, în loc să contribui în mod real la metamorfozarea sinelui, aşa cum se prevede în tratatele de YOGA, de la Patanjali încoace, precum şi în practicile reale, ale unor adevăraţi yogini, despre care, însuşi Mircea Eliade, acum peste 70 de ani în urmă spunea – fiind în India la studii – că e extrem de dificil să găseşti un maestru YOGA. El însuşi a trebuit să ajungă la ashramurile din Himalaya pentru a afla, cu mare dificultate, un guru adevărat, în persoana lui Shivananda!

Unde s-a greşit şi unde se greşeşte atunci când se ajunge în jurul fenomenului YOGA? Răspunsul este relativ simplu: în modalitatea de receptare şi înţelegere a sa!

Pentru un om sănătos, care doreşte să practice YOGA, trebuie mai întâi să se apropie de cultura şi civilizaţia indiană sub atenta îndrumare a unui profesor – guru – imparţial, dar numai după ce s-a „golit" de toate prejudecăţile, teoriile, conceptele specifice lumii occidentale, cu alte cuvinte numai după ce şi-a „curăţat" mintea sa clădită pe o cultură

europeană care-şi are trunchiul în Renaştere, iar rădăcinile în antichitatea clasică greacă. Altfel, abordarea unei spiritualităţi „exotice" riscă să fie percepută şi înţeleasă distorsionat, iar atunci adevărul pe care-l vom detecta, nu va fi cel corespunzător Indiei, ci specific culturii şi civilizaţiei din care provenim. Distorsionarea iniţială va provoca deviaţii fetişiste, infantilist-religioase, precum şi alte misticisme care nu au de a face cu valoarea cuprinsă în vechile învăţături specifice perioadei vedice, brahmanice sau upanishadice. Cu alte cuvinte, înainte de a practica YOGA, este imperios obligatoriu să se parcurgă Vedele, să se cunoască îndemnurile şi gândirea brahmanică pentru ca, mai apoi să ai acces la înţelepciunea specifică upanishadelor.

Acesta este fundamentul teoretic şi obligatoriu, care asigură corecta receptare şi înţelegere a ceea ce urmează a fi YOGA, iar de acest lucru depinde practicarea efectivă a înaltei ştiinţe.

Ceea ce nu s-a înţeles în Occident, ori s-a înţeles parţial, este următorul lucru: că, prin YOGA, India a depăşit simpla condiţionare umană, s-a desprins din timpul şi spaţiul istoric faţă de care omul modern este mai captiv ca oricând!

Pe de altă parte, eroarea de înţelegere este strecurată – probabil ca o formă de autoapărare a propriilor valori orientale, în faţa impetuozităţii lumii occidentale puternic tehnologizate, dar din ce în ce mai slab spiritualizate – chiar de către anumite secte hinduse, budhiste sau de altă natură religioasă, care se „străduiesc" să împace materia cu spiritul, spunând că poţi trăi înconjurat 12 ore, spre exemplu, de tentaţiile lumii materiale, iar apoi să practici „liniştit" YOGA la etajul 5 al unui bloc! Pradă unei asemenea idei nu pot fi decât ignoranţii, iar de aceştia nu ducem nici noi, românii, lipsă, ba, am putea spune, că numărul lor este în creştere.

Nu trebuie uitat că YOGA propune o „terapie" prin care se ajunge la „de-condiţionarea" fiinţei umane, care, totuşi, nu este un scop în sine: a cunoaşte şi a te putea desprinde prin cunoaştere, a şti că eşti dominat de condiţia specific umană şi a scăpa de încorsetarea provocată de o atare dominare, iată ce ar fi YOGA; altfel spus, e vorba de arderea conţinuturilor inconştientului şi plonjarea în spaţiul nefiinţial nirvanic.

YOGA propune lumii occidentale mai mult decât o practică îndoielnică, mai mult decât un miraj care excită europeanul. Ar fi mai mult decât o eroare ca Occidentul – cam epuizat spiritual de câteva decenii bune încoace, să nu profite, pe mai departe, de ceea ce oferă

spiritualitatea indiană, fie numai prin YOGA. De aceea e necesar să revenim la izvoarele gândirii primordiale, în vederea primenirii sinelui.

Înainte de a propune, mai jos, un text care tratează exact despre condiţia omului în acest circuit al încarnărilor şi reîncarnărilor, aşa cum este înţeleasă fiinţarea noastră în lume de către hinduşi, ne permitem câteva precizări/sugestii adresate, în special, celor care vor dori vreodată să se apropie de spiritualitatea indiană, în general, de YOGA, în special:
„Înainte de toate, să se ţină cont că YOGA aparţine, ca disciplină genuină, subcontinentului indian – în Bhagavad-Gita se afirmă că disciplina YOGA în lume a pălit şi de aceea a fost necesară întoarcerea lui Krishna; conţinutul YOGA vizează nu doar uniunea omului cu Divinitatea, ci propune şi o tehnică specială care pune în legătură nevoile filosofice cu cele religioase, prezente în om, dintotdeauna; YOGA este depozitara unui caracter „ştiinţific", ea subsumându-se conceptelor de tip analitic şi sintetic, uzitând precepte concise, clare, chiar dacă uneori cu referiri oculte; YOGA stă la baza tuturor religiilor sau filosofiilor orientale, de la jainism pînă la relativ recentul lamaism tibetan, de la zen şi până la Tao; YOGA necesită o sinceritate iniţială totală în aflarea şi cercetarea sinelui, care trebuie păstrată permanent neschimbată, la care se adaugă o voinţă teribilă, ieşită din comun, dar necesară şi obligatorie celui care urmează calea supremei cunoaşteri; exerciţiile YOGA singure nu sunt suficiente realizării, obligatorii fiind studierea textelor sacre din care se poate desprinde filosofia generală cu privire la viaţă, sacrificiul de sine şi cunoaştere (ideal ar fi ca studierea textelor să fie realizată direct, în limbile în care au fost redactate, sanskrită sau pali); eliberarea de care vorbesc textele hinduse trebuie înţeleasă în mod „tehnic" şi nu soteriologic, yoginul ajungând la mokşa într-un fel aparte, depăşind lumea extrasenzorială şi senzorială, provocând în sine o metamorfozare radicală, definitivă, total contrară condiţiei sale anterioare ajungerii în momentul ruperii din lanţul samsaric. Eliberarea va apărea atunci, nu ca o debarasare faţă de realitatea lumii, ci ca o întregire fericită a lui atman suprem; puterile dezvoltate în noi, nu trebuie să fie o piedică în calea eliberării, iar pentru priceperea acestui lucru este nevoie de cunoaşterea celorlalte cinci darshane: Samkhya, Nyaya, Uttara, Purva Mimansa şi Vaişeşika-Sutra".

....
....

Tocmai din acest considerent mi-am impus statutul pe care unii îl cred nou, dar asupra căruia am lucrat ani în şir spre a-l aduce într-o stare finală, aproape de o anumită perfecţiune, înţeleasă numai de aceia care se îngână în limbajul nefiinţei, împreună cu mine, căci am fost muşcaţi de aceeaşi năpârcă!

Statut lateral şi complicat minţii comune, căci nu înfrunt pe nimeni, dar nici nu contest, autosechestrându-mă într-un teritoriu impropriu suflării palide umane, acolo unde limbajul a murit definitiv. Jivanmukta!

Locul meu, pe lista azilanţilor, a fost demult pregătit, cu toate că patul de lângă uşă, propus de azilantul-şef nu-mi este la îndemână. Trage curentul nirvanic teribil de tare şi risc o răceală atemporală, înainte de împlinirea mea aici şi acum.

Plebe, praf şi bale, scursoare umană peste florile sacre ale unei lumi accidentale, hyperboreene; intră în prim plan porcul cel negru, acel gti-mug tibetan, care în rostogolirea lui oarbă determină fiinţele să se învârtească ameţitor în dansul naşterilor şi al morţilor. Samsara e totuna cu Nirvana! E sărmana cohortă a Răposaţilor care n-au pătruns seva dulce-amăruie a nefiinţei absolute, care-şi sorb de sub unghii adevărul crunt, existenţial, ca pe o ultimă marijuana îmbălsămată-n parfum de abanos fecund, la capătul Indiei, unde streşinile cerului acoperă sufletul umilit, căzut într-un potir Graal, nicicând smuls mântuitorului.

Nu cunoşteam nimic înafara trupului meu, până când cocoşul cel roşu şi-a înfipt adânc, tantric, clonţul în ochiul meu stâng. Am dus mâna în dreptul ochilor, iar cocoşul şi-a umflat pieptul victorios: lăcomia mă stăpânea acum, de parcă ar fi fost a doua mea natură. Fantasmez ceea se se supune evident empiricului şi râd tare, sănătos. Orice calcul în mintea mea, a fost restructurat mai întâi, apoi abolit. Ciclul nu s-a încheiat, iar peste umărul meu, un seamăn râde, efectiv, ca un prost. Ce poţi face? Accedem unul prin persoana celuilalt, la un materialism de gust binecunoscut, iar vulpile deşertului rânjesc, aidoma seamănului meu, dar mult mai şiret.

La marginea Infinitului, din Graal, sângele picură verde, nu cristalin, întunecat. Comuniunea n-a pus oprelişti ideii de concepere a unei rezerve, dar ştiu că e bine să nu-mi fac nici un fel de rezervă şi trec mai departe, căci

statutul mi-a impus acest mod de a fi. Nu pot, încă, schimba dorinţa mea, pentru un alt lucru. Sunt, deocamdată, infantil şi acaparator. Ne găsim, aproape toţi, într-un raport de secularitate unul faţă de celălalt şi asta ne ţine prizonieri într-o înlănţuită dănţuială, fără a putea domina formulele magice, negândindu-se totul. Devenim subiecţi atopici la prima suflare brahmanică, iar atunci râdem cu toţii: e un râs colectiv, exagerat, un râs în cor, pe voci, cu gâlgâieli şi inflexiuni fandosite, de domnişorică „violată" cu voia ei, râsete impardonabile, ignorante.

Oglinda clară a simţurilor noastre e tulburată permanent. Personala mea oglindă, însă, e aproape clară, limpede, nemişcată. Încă puţin şi voi da la o parte toate formele de limbaj, inclusiv pe acela senzual.

Prin scriitură, să ştiţi, nu se compensează nimic. Tot ceea ce se face, se împlineşte sub marele semn al amăgirii de sine, sau al amăgirii colective. Nu vom rămâne; nu va rămâne nimic din noi, decât praful stelar al universului şi atât. Orgoliile sunt însă prea mari, pentru existenţe atât de mărunte. De aceea scriu, tocmai pentru că nu am nevoie de iubirea celuilalt şi nici de părerea sa uscată, crescută în umbra buruienilor unor concepte pur umane, adică limitate. Cine are nevoie de limite, să rămână plăcut între ele, în sucul galben-verzui ale balelor şarpelui verde. Strecurat printre firele fără conţinut, specifice teoriilor axiale asupra existenţei perfide, nuiaua din piele cu ochi fosforescenţi şi colţi darnici în moarte fecundă, ţinteşte direct, muşcând din inima personajului principal, care scapă fructul din mână. Nu se mai comunică nimic; totul se desfăşoară pe deasupra lucrurilor, şi nu mai mult până la iritare, şi nu mai mult până la ridicol. Tensiunea colorează epiderma fleşcăită, ochiul iese din orbite, buza tremură orgasmic şi cuvântul iese chinuit, avorton consacrat lumii imaginare. Zbaterea a luat sfârşit. Infinitul se retrage în finit, undeva, la marginea unui sat de oameni săraci, din India atemporală.

Oglinda lacului e tăcută, iar pe marginea sa, trei cadavre intră repede în putrefacţie: al cocoşului roşu, al şarpelui verde şi al porcului negru. Ataşament pătimaş, aversiune monosilabică şi amăgire a ego-ului: cercul samsaric a fost distrus, iar ceea ce se află dincolo se află şi aici. Samsara e totuna cu Nirvana! Mi-e indiferent dacă mai scriu sau nu, dacă vorbesc sau nu. E vară şi senin peste micul golf. Culeg liniştit frunze uscate, purtate de vânt: haiku-uri şi nimic mai mult.

„Tărâmul enigmelor”

Întrebarea „cine suntem, de unde venim şi încotro ne îndreptăm?” devine, azi, pentru mulţi dintre aceia care studiază trecutul şi prezentul omenirii, mai presantă ca oricând şi aceasta nu dintr-o dorinţă, adeseori firească, de a evada dintr-o lume ale cărei limite nu mai satisfac nevoia de aventură, ci pentru a exorciza natura posesivă a fiinţei umane de fundamentala angoasă e existenţei sale: cine este, totuşi, OMUL?

Omul a „navigat” dintotdeauna, ochiul său fiind mereu pregătit în aflarea noilor infinituri, acolo unde eul eliberat de concavitatea fiinţării sale plictisit-cotidiene, a avut prilejul saltului de la psihanaliza specifică sinelui încuibat sub învelişuri cavernoase, la autentica poezie a explorării.

De unde provine dorinţa plecării în mintea omului? De unde dorinţa explorării, a aflării lumilor bănuite a fi amplasate dincolo de percepţiile noastre comune? Ce reminiscenţă ne mai străbate încă sufletul, de căutăm şi în acest veac – la început de mileniu trei – supertehnologizat, în raport cu trecutul, răspunsuri la întrebări care s-au formulat fundamental, cu mii de ani în urmă?

Lăsăm cititorul să mediteze asupra acestei chestiuni, noi fiind însă convinşi că a sosit timpul reconsiderării întregii filosofii existenţiale, prin prisma discutării „semnelor” trimise şi transmise peste veacuri, acum, când ştim mai multe decât înaintaşii noştri.

Consideraţiile personale reprezintă rezultatul unor împrejurări interesante care ne-au prins în lanţul manifestărilor lor, mai acut în ultimii ani. Mărturisim aici, cu toată modestia, că de mai bine de două decenii ne-am preocupat de fenomenele enigmatice de la nivel planetar, într-un mod cu totul livresc, sperând că spectrul cărţilor şi al informaţiilor cuprinse în ele, nu ne va afecta independenţa judecăţii personale.
Aşa am fost atenţi asupra morţilor misterioase din antichitate, a oraşului Y sau a Atlantidei, a blestemului lui Tutakhamon, a bolii care provoacă o combustie spontană a corpului omenesc, a celebrei hărţi precolumbiene al cărei autor ar fi un personaj pe nume Piri Rais şi enumerarea ar putea continua. Recent, fenomenele ufologice tot mai intense petrecute în arealul ţării Vrancei şi a Buzăului ne-au reorientat atenţia, căci şi experienţele de acest gen se înscriu în acelaşi areal misterios, semnalat nu numai în epoca modernă şi contemporană ci, chiar din antichitate!

Se cunosc texte străvechi şi relatări, ori chiar prezentări de imagini care înfăţişează întâlniri cu figuri ciudate, venite din alte universuri, considerate azi „paralele”, semnalări care vin atât dinspre Asia, cât şi dinspre America de Sud, cu mult înainte de sosirea europenilor în aceste locuri. Despre „apariţiile misterioase” s-au transmis informaţii mai mult pe cale orală, iar după descoperirea scrisului, prin intermediul cronicilor. O asemenea „cronică” este „Cartea întâmplărilor” aparţinând chinezilor, poate una dintre cele mai vechi, pentru ca numărul lor să crească odată cu istoria medievală şi modernă a europenilor.

Sunt cunoscuţi cercetătorii epocii moderne, Charles Fort şi Robert Charoux care şi-au dedicat vieţile studierii fenomenelor misterioase, iar pe linia lor mulţi alţii, în contemporaneitate. Relativ recent, în spaţiul publicistic românesc, tânărul autor Gabriel Tudor scoate la iveală cartea „Tărâmul enigmelor”, interesantă prin expunerea a numeroase întâlniri de gradul III în spaţiul românesc de-a lungul anilor.

E cunoscut şi fenomenul ufologic de la pădurea Baciu, cunoscute sunt şi imaginile mai vechi, ori din zilele noastre înregistrate în acea zonă, precum şi alte numeroase imagini transmise chiar de televiziunea naţională şi lăsate fără nici un fel de explicaţii.

Însă cel mai puternic fenomen, petrecut pe data de 30 iunie, 2001 a avut loc într-o aşezare situată între apele Putna, Siret şi Râmnic,

fenomen caracterizat apoi de cercetătorii ASFAN, în frunte cu d-l. Cohal Gheorghe, ca fiind unul de gradul II.

Ce s-a întâmplat în localitatea Năneşti, din Vrancea, căci despre această aşezare e vorba, n-a fost sesizat doar de un cetăţean sau doi, ci de majoritatea locuitorilor, prezentă la o nuntă, în incinta unui vechi cămin cultural. Acelaşi lucru avea să fie observat de alţi cetăţeni, din cealaltă parte a aşezării, de la o distanţă de 3 km: anume, o uriaşă „farfurie zburătoare", fenomen care va fi înregistrat ulterior şi la Tulnici, la distanţă în timp şi spaţiu.

Simptomele descrise sunt aceleaşi, ca peste tot în lume, şi cum apar în toate descrierile, din Australia până în America: localitatea a rămas fără curent electric pe toată durata manifestării fenomenului şi acest lucru s-a petrecut fără intervenţia celor de la electrica (verificare făcută ulterior!). Aşezarea a redevenit luminată după dispariţia „farfuriei" care, în dimensiunile sale uraşe, cuprindea întreg satul într-o mişcare de rotire conformă rotaţiei pământului. Ceea ce a rezultat din discuţiile cu localnicii nu a fost spus nici într-unul din ziarele care au scris despre acest fenomen recent: anume că, priveliştea nu inspira teamă, ci, dimpotrivă calm, plăcere, linişte. Şi fenomenul a durat aproximativ o oră, toţi martorii fiind aproape paralizaţi, hipnotizaţi, am putea zice, căci nici unuia nu i-a trecut prin minte să fotografieze ori să filmeze fenomenul!

Fenomenele misterioase continuă, însă, să se petreacă acolo, pe malul Siretului, între vechiul cuhalm şi Lacul Căprioarelor, situat nu departe de râul Putna...

Henri Coandă, „farfuria zburătoare" şi americanii

Era în 1910, în luna decembrie, când în apropierea Parisului avionul cu reacţie al lui Henri Coandă se rupea de solul care nu-l mai putea ţine captiv. Avionul său fără elice făcea un zbor istoric, pornind de pe câmpul de la Issy les Moulinex către tăriile cerului, chiar mai repede, mai impetuos decât şi l-ar fi imaginat savantul, aflat el însuşi la manşa „păsării măiastre".

Iniţial, dorinţa inventatorului – transformat în pilot de încercare – a fost una cât se poate de modestă: de a rula, la sol, magica maşină, numai că totul a luat o întorsătură mai puţin aşteptată: flăcările aruncate prin

părţile laterale ale ajutajelor de reacţie erau foarte puternice, temperatura degajată ameninţând viaţa celui care avea pe atunci numai 24 de ani! Însă, în tânărul inginer român, Henri Coandă, îşi investiseră încrederea pe atunci, mari nume ale ingineriei mondiale, ca de exemplu G. Eiffel, iar această încredere trebuia onorată.

Probabil la acest lucru s-a gândit şi Coandă atunci când s-a văzut deodată în aer, trăgând de manşă, căci viteza era una neobişnuită. După spusele sale, totul se petrecuse uluitor de repede: „Cu toate că am avut fante la bordul de atac, am pierdut totuşi viteza şi am lunecat pe o aripă; în contact cu solul, avionul meu fără elice a avut acelaşi sfârşit trist ca aparatul de dimensiuni reduse pe care-l încercasem, cândva, pe dealul Arsenalului din Bucureşti... aparatul a ars...”

Realizarea era pentru acele timpuri una de excepţie, întrucât aviaţia făcea atunci, abia, primii ei paşi în zborul clasic ce utiliza elicea, or Coandă devansa istoria zborului cu reacţie, cu aproximativ trei decenii! Ceea ce s-a întâmplat pe câmpul parizian i-a stăruit în minte savantului decenii de-a rândul, iar acest lucru i-a provocat bucuria descoperirii, aşa cum se întâmplase în antichitate cu Arhimede, căci lichidul numit apă i-a folosit şi românului, aşa cum îi folosise grecului.

De câte ori n-am privit, ca profani, picăturile de apă scurgându-se pe geamuri, plante, acoperişurile caselor, ori chiar atunci când facem obişnuita baie corporală. Şi n-a tresărit în noi nici un gând, nu s-a născut nici o idee.

Coandă a observat că picăturile de apă prelinse pe degete, urmau un curios traseu, ca al flăcărilor plecate din jetul motorului său cu reacţie. Trecuseră 20 de ani de la acel incident şi mintea savantului continua să afle răspunsul. Ca şi flăcările, picăturile se prelingeau într-un mod aparte, specific... Coandă pricepea noutatea manifestării acestui aparent simplu fenomen fizic.

Pe atunci existau în mecanica fluidelor nume recunoscute printre savanţi – e de ajuns să-i amintim pe Th.V.Karman şi A. Metral – care analizaseră matematic procedeul devierii fluidului în alt fluid. Cercetările şi descoperirile lor erau aplicate în domeniul amplificatorilor fluizi. Coandă însuşi avea să descopere particularităţile de bază ale fluidului: existenţa unei depresiuni de suprafaţă în direct contact cu jetul, devierea jetului după suprafaţa pe care se prelinge şi amplificarea procesului de antrenare a fluidului ambiant spre jetul emis, ceea ce însemna accelerarea scurgerii în interiorul ajutajului.

Ideea apariţiei avioanelor cu decolare şi aterizare pe verticală este azi un lucru obişnuit, armata americană, dar nu numai, posedând asemenea avioane, extrem de scumpe, care se bazează pe „efectul Coandă”, aparate apărute, în speţă, după al doilea război mondial. Ceea ce descoperise Coandă, n-a fost preluat de români, ci de englezi, care i-au oferit savantului român posibilitatea să lucreze într-o fabrică de produs avioane din Bristol. După 1945/1946, „efectul Coandă” a fost aplicat de Canada, iar începând cu anii 1953/1954 de către S.U.A.

Puţină istorie privind acest lucru, nu strică, demersul putând reliefa aspecte necunoscute de publicul larg, mai ales cu privire la modul aparte în care s-a utilizat descoperirea lui Coandă. Ne vom folosi, printre altele, şi de informaţiile cuprinse în cartea lui Rudolph Caesar, intitulată „Armele secrete ale germanilor în al doilea război mondial”.

A doua conflagraţie mondială a capacitat toate energiile în descoperirea unor aparate de zbor ultrarapide, performante. Astfel, germanii în 1941 realizează primele cercetări privind „discurile zburătoare”. Demersurile aparţin savantului Miethe, autorul proiectului unei „farfurii zburătoare”, cu un diametru de 42 de metri, dar prima reuşită se regăseşte în activitatea inginerilor stabiliţi la Praga, Scriever şi Haber. Aceştia au şi decolat cu un asemenea obiect, destul de târziu, către finalul războiului, în februarie 1945, performanţa lor rămânând memorabilă: au ajuns la 12.400 metri altitudine – în câteva zeci de secunde! – atingând viteza de 2.000 km/h!

Se spune că războiul ar fi pierdut acest extraordinar prototip, distrus de aprigele bombardamente ale ruşilor… Numai că uzina cu toate utilajele care au realizat discul zburător, a fost transportată de ruşi în Siberia, acolo unde aceştia ar fi continuat munca asupra proiectului. Mai multe despre activitatea ruşilor în această direcţie nu cunoaştem. În schimb, americanii vor rămâne perplecşi în anii 1950 când, prin intermediul C.I.A. vor afla despre existenţa „farfuriilor zburătoare” chiar pe continentul lor, nu mai departe de Canada, în regiunea Ontario, aproape de Toronto, la Malton!

Autoarea şi producătoarea „farfuriilor zburătoare”: societatea AVRO! În fapt, AVRO era o filială a unei companii britanice, „A.V.Roe Ltd”. Instantaneu, se declanşează o adevărată agitaţie în cercurile americane înfiinţându-se, în mod special, o Comisie de anchetă în cadrul C.I.A. ce va investiga activitatea „extraterestră” din Canada.

Înaltul ofiţer american, Donald Putt vizitează AVRO-Malton unde se va întâlni cu savantul O.M. Solandt, cel care se oferă să-i pună la dispoziţie detalii legate de aşa numitul „Proiect Y”. Putt se declară de-a dreptul uimit de cele văzute, relizând un raport în acest sens. Vizita sa oficială este relatată în numărul din 15 septembrie, 1953, a cunoscutului cotidian „New York Times”.

Raportul descrie un aparat discoidal, care utilizează motoare convenţionale pentru putere, având doar un singur loc pentru pilot, amplasat în centrul aparatului. Aerul pătrundea prin zona frontală, prin nişte fante special realizate, traversând motoarele amplasate radial; direcţionarea sa prin părţile laterale se efectua prin orificii de eşapare necesare redirijării gazelor printr-o serie de alte canale şi „obloane” care permiteau aplicarea „efectului Coandă”!

Performanţele aparatului lenticular se doreau a fi foarte mari: viteze supersonice, uriaşe deplasări cu minimum consum de combustibil. Dar opţiunile de testare se produc, se pare, cu un eşec răsunător, căci aparatul nu se va ridica decât la 1 metru altitudine(!) şi nu va zbura decât cu aproximativ 60 km/h. „Proiectul Y” va fi preluat de către americani care vor folosi, în realizarea lui, energia motoarelor reactoare. Primele lor încercări vor duce la arderea prototipurilor din cauza marilor vibraţii ale turbinelor centrale. Există chiar ideea că proiectele – care au înghiţit zeci de milioane de dolari – au fost abandonate! S-a făcut chiar şi un muzeu – la Fort Eustis, Virginia – unde pot fi văzute asemenea prototipuri.

Există informaţii conform cărora Henri Coandă va realiza el însuşi prototipul „farfuriei zburătoare”, în 1957, aparat funcţionabil, având drept combustibil propanul şi dezvoltând viteze de 700/800 km/h, în intervale scurte de timp.

Iată, însă, că lucrurile nu s-au oprit în anii ’50, căci în 1964 „Aero Kinetics” realiza un aparat de numai 4,20 m în diametru, folosind un motor „Mercury”, iar mai târziu un altul cu un diametru de 31 m şi mult mai impresionant: avea 8 reactoare „Pratt” şi „Whitney” – J.57, de 7 tone forţă fiecare, capabil să transporte 45 tone de încărcătură la bord! Acest aparat ar fi fost şi el un eşec. Numai că apare un personaj, pe nume Alex Raeburn, care a asistat – în epocă – la construcţia prototipelor de la baza canadiană AVRO. El descrie cele petrecute acolo, inclusiv testele făcute de un pilot cu nume cât se poate de neamerican: Spud Potocki, contrazicând varianta oficialităţilor privind eşecurile înregistrate în acest

sens. Mai mult, în acelaşi timp, în California, americanii lucrează la proiectul „U2”, un aparat de spionaj ultrarapid, capabil să zboare la înălţimi nedectabile radarului, căpătând, instantaneu, la nevoie, viteze colosale, aruncând în stratosferă nava respectivă. Ultima informaţie pe care o deţinem cu privire la asemenea zboruri este din anul 1993.

Am rezumat doar câteva din informaţiile ce le avem privind „farfuriile zburătoare” aparţinând pământenilor, realizări de mare ţinută inginerească, dar păstrate în secret, nu se ştie de ce!

Oricum, aplicarea „efectului Coandă” pe scară largă, în domeniul zborului, ţine de aproximativ jumătate de secol şi nu putem crede că eşecurile i-au descurajat pe savanţi atât de mult, încât să abandoneze ideea realizării „farfuriilor zburătoare”. Dar dacă ele sunt o creaţie a omului recent, cum rămâne cu relatările privind acelaşi fenomen, încă din antichitate?

Lycantropul, Chupacabra, Sasquatch – mit sau realitate?

Într-o structură logică subiacentă şi inclusă în toate nivelurile, mitul ni se dezvăluie ca o „prezenţă” obsedantă de-a lungul istoriei, având darul de a oferi neaşteptate teme de cugetare, mai ales acolo unde cărările par foarte bine bătătorite.

Înţeles astfel, mitul îndeamnă la acţiune şi cunoaştere, facilitând descoperirea unui fenomen care nu se lasă decriptat prin căile clasice ale investigării: îndoială, experimentare, comparaţie, propunerea definirii lucrului cercetat. Perpetuându-se de-a lungul marilor evi sub diferite faţete, mitul îl aşază pe om, adeseori, în postura – deloc plăcută – de a nu-l înţelege pe deplin, întrucât timpul separă amintirile, (ori chiar le anulează!) – coborându-le în uitarea ancestrală de unde ele însele au izvorât.

Numai dacă se ajunge la înţelegerea fenomenului repetabilităţii, atunci mitul poate revela stări umane crezute pierdute, experienţe aparent ciudate, dar cu înţeles supramistic, cugetări interioare pornite dintr-o istorie percepută mult timp ca inexistentă, dar răsărită brusc la suprafaţa conştiinţei individuale.

Prin urmare, mitul – paradoxal! – poate fi atât o piedică în aflarea unui anumit adevăr, cât şi un suport în detectarea acestuia, funcţionând într-o atitudine „suprarealistă”, unde pozitivul se confundă cu negativul, după o logică des întâlnită, mai ales, în cugetarea orientală: „concidenţa contrariilor”.

Luat ca instrument de lucru, mitul poate servi adevăruri concentrate care au calitatea de a îndrepta cercetătorul atent pe corecta cale a investigaţiei. Dacă ţinem cont că mitul are drept rădăcină cuvântul „mut” sau „tăcut”, iar ideea de tăcere se subordonează direct „exprimării simbolice”, rezultă

că mitul se confundă, undeva, cu misterul, naşterea lui reclamând aceeaşi ideologie ezoterică ce solicită imperios decriptarea sa. Astfel, în ecuaţia mitului, am luat ca „necunoscute” câteva dintre – să le numim realităţi ale prezentului supermodernizat – apariţii, cel puţin stranii care şi-au găsit, deja, explicaţii populare, uneori, alteori inocente. Este vorba despre Lycantrop, Chupacabra, Sasquatch (în termenii englezei americane cunoscut şi sub denumirea de Bigfoot!) Yeti, precum şi „monstrul din Loch Ness”.

Prin acestea asistăm la naşterea unor mituri care au la bază, printre altele, sentimentul fricii. Înainte de a face o restrânsă dezbatere asupra lor, considerăm că sunt necesare câteva date „biografice” ale acestor „creaturi” observate şi cercetate de-a lungul timpului, de-a lungul şi de-a latul globului. Şi vom porni cu Lycantropul, a cărui prezenţă este semnalată încă din antichitate.

Una dintre cele mai vechi menţiuni asupra sa aparţine lui Pausanias, care-i descrie ritul: mai mult gesturi încărcate de magie, de vrajă, prin care omul se transformă în lup. În fapt, în limba greacă, „lykoi” înseamnă lup, iar „antropos”, om.

„Omul-lup” apare în descrierile grecilor ca o fiinţă superioară, capabilă să îmbine inteligenţa umană cu vigoarea şi curajul lupului aflat în acţiune de unul singur, dar manifestându-se ca în haită. Imuni în faţa oricăror boli, „oamenii-lup” sunt, într-un anumit fel, nemuritori, cu condiţia să nu le fie afectate inima ori creierul.

Yeti: e varianta asiatică a lui Sasquatch. Dacă primul a fost văzut pe înaltele creste himalayene, al doilea şi-a făcut apariţia în partea de nord-vest a S.U.A. Există – cu acesta din urmă – numeroase descrieri amănunţite, fotografii şi chiar imagini video care au stârnit aprige discuţii în lumea savanţilor. Dacă este să luăm drept reale descrierile martorilor, uriaşul acoperit pe tot corpul cu păr alb – cel din Himalaya! – negru sau brun, cel din S.U.A!, ar avea şase sau opt picioare înălţime, trăind extrem de izolat, evitând omul, pe cât posibil.

Chupacabra a fost văzut acţionând în spaţiul Mării Caraibilor, Americii de Sud şi în Florida. Descrierile îl prezintă ca o arătare cu ochii roşii, braţe scurte, dotate cu labe ce deţin gheare puternice, în vreme ce membrele posterioare ar fi aidoma cu ale cangurului. Unii martori susţin că ar avea aripi şi că ar putea zbura. Apariţia lui Chupacabra este sinonimă cu moartea animalelor, căci bestia ucide doar pentru – se pare – pofta de a goli organismul de sânge, dar nu oricum, ci în totalitate!

Tauri lipsiţi complet de sânge – cu două sau trei orificii în jurul gâtului – mii de vaci, oi, curcani, capre, cai cu aceleaşi semne au fost descoperiţi din Brownsville Texas, Rio Grande Valley South Texas, Puerto Rico şi până în America de Sud.

Unii martori afirmă că apariţia lor e însoţită de stranii globuri de lumină, colorate, ceea ce a dat curs ideii că între Chupacabra şi O.Z.N. ar fi o strânsă legătură!

În fine, unul din cele mai mediatizate fenomene ale secolului şi mileniului trecut, a fost „monstrul” din Loch Ness. Lacul Ness se găseşte în nordul Scoţiei, fiind amplasat de-a lungul unei falii ce traversează ţara de la Nord la Sud. „Monstrul” a fost observat prima dată prin anii 1930 de către nişte pescari. Martori ai unei turbulenţe în apele lacului scoţian, ei au asistat la apariţia terifiantă a creaturii: aceasta avea 20 de picioare lungime, (un picior are, aproximativ 33 de centimetri lungime), două cocoaşe, coadă puternică şi un cap mic, amplasat la capătul unui gât prelung. Evenimentul trăit de pescari a fost speculat de ziarele timpului, la scurtă vreme apărând o serie de oameni care s-au grăbit să afirme că şi ei au văzut „monstrul”, fiecare adăugând detalii interesante, multe probabil rezultate din imaginaţia celor în cauză, puţini oameni rezistând tentaţiei înfloririi adevărului.

Mitul prindea contur, acoperind adevărul cu o serie de învelişuri, ca o ciudată măsură de autoprotecţie, misterul fiind astfel adâncit şi nu revelat.

Prin urmare, ce ajunge, în asemenea condiţii, pe masa mitologului contemporan? De o parte, numeroasele mărturii, fotografii şi chiar imagini video ale unora dintre creaturile menţionate; de alta, efectele produse de acestea în conştiinţa omului, prin acţiunile, adeseori morbide, ce nu pot fi trecute cu vederea. Limitarea doar la mărturii şi imagini ar putea naşte credinţa existenţei creaturilor. Întrebarea care apare, în acest context, este: de unde atracţia omului către marile mistere, dublate de spaime nebănuite?

Ştim că omul, deocamdată, este unica fiinţă dominată de frică şi care conştientizează pe deplin o asemenea stare. Trăieşte în interiorul său tot soiul de frici: de necunoscut, de moarte, de fiare sălbatice, şi lista s-ar putea prelungi.

Frica se află în om, îl guvernează, deşi mulţi se grăbesc să nege fenomenul crezând – eronat – că frica înseamnă, implicit, laşitate; dar cei

care trăiesc sub imperiul fricii pot ajunge la anumite stări de irealitate, menite a le modifica percepţiile, reflexele, atitudinile, reacţiile.
Frica poate denatura realitatea, oferindu-i dimensiuni nebănuite. Sub imperiul ei, omul ajunge să cunoască într-un alt fel. Însoţit de frică, el a putut vedea ce a numit ulterior Lycantrop, Sasquatch, Chupacabra etc. Să nu uităm – în susţinerea ideii noastre – că nu animalul poartă amuletele la gât, ci omul! Evocând – altfel – relaţia om-animal (creatură) mitologul o va raporta nu atât aspectului ei materialist şi raţionalist (vezi Lewinshon, în cartea sa „Histoire des animaux – leur influence sur la civilisation humaine") ci unghiului de vedere al hermeneuticii - animal sacru, animal fantastic! – unde acesta e perceput ca simbol.
Astfel, creatura văzută poate fi substitutul pe care şi-l doreşte omul pentru refularea abisalelor răbufniri, ca agresivitate, culpabilitate, inferioritate, dar mai ales frică. Blaga spunea că omul este fiinţa care trăieşte în dublu orizont: unul al lumii concrete, iar celălalt al lumii pentru revelare.
Mitologul nu e interesat de acţiunea umană petrecută sub impulsul nevoilor utilitariste, ci de planul cunoaşterii prin intermediul gândirii magice, devenit identic orizontului revelării. Căci, până la urmă, ce este omul, dacă nu o fiinţă copleşită de infinitatea ambianţei dezmărginirii şi care a încercat – chiar din momentul desprinderii din circuitul primar al naturii sale, să înţeleagă, să ordoneze şi să controleze lumea? Printre elementele pe care a încercat şi a reuşit – în parte – să le ordoneze, au fost şi animalele.

Dar nu întotdeauna demersul său a fost încununat de succes. Exemplele avute în vedere; Loch Ness, Sasquatch, Chupacabra, Yeti, Lycantropul vin să demonstreze că omul nu a câştigat bătălia cu misterul, ale cărui resurse par inimaginabile. Azi îi serveşte omului un Lycantrop, mâine un „monstru" din Loch Ness, iar poimâine o apariţie luminoasă, inexplicabilă minţii şi perceperii sale limitate, toate acestea având darul de a-l menţine în căutare, în aflare. Şi oare ce caută omul, în acest incorect raport cu animalul/mister? Nimic altceva, decât intrarea în stăpânirea spiritului animalului – dacă vorbim de omul primitiv – sau perpetua revelare a misterului către sine însuşi, dacă e vorba de omul prezentului.

Explicaţii ştiinţifice? Iată-le: „omul-lup" n-ar fi altceva decât o dereglare hormonală care-l face pe om să arate aidoma animalului respectiv, „monstrul" din Loch Ness nu există, căci submarinele moderne dotate cu sonare, radare de mare fineţe etc., au puricat grotele şi fundul

lacului cu pricina, în zadar, Sasquatch n-ar fi decât un om mai înalt îmbrăcat cu un costum special confecţionat din blană naturală, care s-a lăsat filmat şi fotografiat, pentru a face o glumă bună şi a da de lucru savanţilor cu o imaginaţie prea înfierbântată, iar Chupacabra ar fi un soi de liliac uriaş care se hrăneşte cu victimele sale. Şi cu asta punct. Misterul (misterele) a fost dezvăluit, iar aventura spirituală a omului, cel puţin în asemenea direcţii, a luat sfârşit. Rămân, însă, doar ca „bunuri spirituale" gândirea metaforică, procesele psihanalitice şi discuţia în jurul misterului.

Amintiri de călătorie

Noapte cubaneză

Keyserling spunea, acum aproximativ opt decenii în urmă, pe bună dreptate, că lumea, în ansamblul ei este bine contrapunctată, orice fiinţă umană având darul înregistrării de noi şi noi impresii atunci când trece dintr-un areal geografico-spiritual în altul, cu minima condiţie a posesiunii organelor de simţ speciale, menite a facilita o asemenea experienţă...

De mai bine de două luni sufletul îmi este purtat în interiorul arcului Antilelor şi niciodată nu m-am simţit obosit sau plictisit de cele întâlnite în cale. Un singur regret se profilează într-o cută a inimii: anume, că nu voi parcurge până la capăt întreaga regiune întrucât, în cel mai scurt timp, voi fi silit să trec pe platforma continentului american, pentru a explora Yucatanul şi, de acolo în sus, toată regiunea Americii de Nord, până la mirifica ţară a pădurilor şi zăpezilor, Canada.

Sentimentul pe care-l trăiesc în această peregrinare este cel al eternităţii. Chiar mi s-a inoculat în minte, faptul că am plecat într-o călătorie fără întoarcere şi că voi trăi o perpetuă vacanţă, lipsit fiind de veşnicile, dar măruntele griji cotidiene. Şi cum să nu pot gândi astfel, când picioarele mi se bălăcesc în apele cubaneze, în vreme ce restul trupului e moleşit de soarele fierbinte devenit, de bune ceasuri, stăpânul plajei Maleson, cea mai cunoscută din regiunea Caraibilor?

Mă aflu în Cuba de câteva săptămâni şi încă n-am reuşit să mă despart de Maleson, locul unde coralii au desăvârşit în intarsii de natură aproape mistică, semne ciudat concepute în aerul albastru cubanez, minunând turiştii, care nu mai prididesc de exclamaţii situate la limita onomatopeelor, atunci când privirea li se opreşte pe jocul divin al coralilor, încremeniţi într-un proiect de esenţă turyană.

Cuba, situată între Yucatan şi peninsula Florida, îţi permite, dacă ai ochi de şoim, să observi în adâncimea orizontului tremurat, contururile vagi ale insulelor Jamaica şi Haiti. Dacă ai impresia că despre Cuba poţi vorbi ca despre o insulă mare, singulară, te înşeli profund, căci în jurul ei mai există alte 1 600 de insule şi insuliţe, ce întregesc imaginea marii aglomerări insulare din regiune.

Apele Malesonului tremură în lumina aurie a soarelui şi din dărnicia zeului Neptun, i se oferă ochiului spinările argintii ale unor peşti uriaşi, care taie abisul lichid cu viteze impresionante.

Îţi aminteşti atunci de Hemingway şi povestea pescarului care n-a reuşit să aducă la ţărm decât resturile unui peşte, numit merlin. Există şi o reuşită extraordinară, cinematografică, a povestirii, perfectă ilustrare a

voinţei pescarului cubanez de a trăi în deplină încleştare cu natura din care el însuşi a fost zămislit. Pelicula cinematografică surprinde marea figură a lui Spencer Tracy şi poartă denumirea: „Bătrânul şi marea”.

Acum, apele lovesc faleza Malesonului irizând lacrimi de zeu pe coralii răpuşi în lumina tropicală, scoţând în relief cele mai ciudate culori, de la rozul pur, la verdele întunecat, albastru, roşu, arămiu, carmin, siena arsă, verde de China şi albastru de Prusia, în ciuda tuturor pictorilor lumii. În deplin acord cu paleta coloristică a coralilor din Maleson, se află casele şi vilele somptuoase ale cubanezilor pierdute în bogăţia reliefului unde trei sferturi înseamnă câmpie, iar restul munte. Am văzut în zilele din urmă locurile importante ale Cubei, pe care nu le poate şi nu trebuie să le rateze nici un turist. În primul rând, celebra Havana înfiinţată în 1519 de spanioli şi care mai păstrează, încă, vestigiile trecutului: bastioanele fortăreţei El Moroo precum şi o seculară bisericuţă, iar nu departe de aceasta celebrele bohio, cocioabe care adoposteau odinioară nefericiţii.

Am trecut la pas pe sub frunzele palmierilor fumând un trabuc local, vizitând luxoasele cartiere Miramar şi Cubanacam, acesta din urmă devenit zona rezidenţială a ambasadelor. Din Piaţa Revoluţiei, unde Fidel Castro - unul din cei mai longevivi dictatori comunişti ai lumii – ţine regulat discursuri către naţiunea cubaneză, obicei păstrat din anii marilor confruntări revoluţionare, ajung la cel mai boem spaţiu cu putinţă, localul La Bodeguita, acolo unde se adună marii scriitori ai Cubei şi nu numai. Pe una din mese, la loc de mare cinste, observ că se păstrează, aidoma relicvelor unui mare sfânt, semnătura lui Hemingway...

Am consumat o băutură răcoritoare şi am pornit mai departe spre celebra Vale Yumuri, unde palmierii şi, în general, vegetaţia se revarsă în cascade verzi, ca din cer, acoperind totul în cale. Chiar şi drumurile asfaltate sunt, adeseori, năpădite de curajoasele plante. Ajung la Vinales, locul unde botaniştii spun că se află cel mai bogat fond de orhidee din lume, iar eu îi cred pe cuvânt, căci ochii mei nu mai ştiu unde să se rotească, covârşiţi de aceste balerine ale aerului.

Îmi dau seama că trebuie să părăsesc spaţiul de-a dreptul fermecat al Vinalesului pentru a face un popas într-o altă vale, aceea a râului Tomas, acolo unde se află alte minuni ale pământului cubanez: lanţul peşterilor care cuprinde 10 000 de caverne! Grotele se adâncesc în inima şi ficaţii pământului, uneori până la 15 km. Traversez, apoi, cu minicarul mai multe cursuri de ape, căci Cuba dispune de cea mai bogată reţea

hidrografică. Clima umedă este o caracteristică a regiunii, numai că media temperaturilor nu trece de 25 grade Celsius, ceea ce spune mult de ce cămaşa sau tricoul îţi sunt permanent ude. N-am putut rata nici Cienaga de Zapata, regiune mlăştinoasă mişunând de caimani, acolo unde am văzut Laguna del Tesoro, despre care circulă legenda că ar ascunde fabuloasele bogăţii ale precolumbienilor, dar şi ale unor piraţi de mai târziu.

Trebuie să mă obişnuiesc, deja, cu aceste poveşti căci ele fac parte din folclorul locului, sunt parte a trecutului transpus şi îmbogăţit de imaginaţia băştinaşilor antilezi. M-am întâlnit pe drum cu celebrii los guajiros, variantele locale ale cowboy-lor, purtând la brâu colturi şi pe capete, uriaşe sombrero-uri, mânând de pe caii lor iuţi vitele neastâmpărate. M-am oprit prin sate, de altfel, puţine la număr, căci Cuba are mai multe oraşe decât aşezări rurale şi am vorbit cu ţăranii locului. Cu nimic mai diferiţi decât cei de la noi. Oameni de mult bun simţ, truditori ai brazdei, adaptaţi la mediu. Spre exemplu, unul din ei mi-a spus că „oaia" lor de muls este palmierul regal, căci din el se face mobilier, e folosit la hrana animalelor dar şi în arta împletiturilor. Când am vizitat Tibetul, am aflat că ţăranii de acolo aveau varianta lor de „palmier regal": iacul!

E noapte cubaneză în Maleson. Se aprind luminile falezei şi încep dansurile sub clarul de lună şi zbaterile tainice ale apelor. Pe terase, deja, s-au pregătit focurile grătarelor, căci una din specialităţile locului o reprezintă langusta la grătar. Mă ridic, cu regret, din locul unde am lâncezit aidoma unei reptile întreaga după-amiază şi mă îndrept spre una din mesele care au început să se aglomereze.

Va fi o noapte lungă, parfumată, caldă, cu vin alb, languste şi dansuri trepidante, pe care vreau să le savurez până la final.

Haiti sau cântecul curcubeului

Epicur avea perfectă dreptate, fără să fi cunoscut, real, decât cerul Greciei; mă întreb, totuşi, ce alte nuanţe ar fi putut adăuga ataraxiei, dacă ar fi putut vedea pământul haitian şi oamenii ce locuiesc aici. Insula aminteşte de sălaşul păcii creat la câţiva zeci de kilometri de Calcutta, prin bunăvoinţa şi dorinţa lui Tagore: aceeaşi detaşare de lumesc, aceeaşi nepăsare în faţa cotidianului, aceeaşi lipsă a grijii faţă de ceea ce va urma. Prăbuşire în paradisul verde, cu exclamaţii de uimire dureroasă în faţa peisajului tropical, de care nu te mai saturi.

Colinzi de câteva luni Marea Caraibilor şi tot mai există locuri, oameni, plante, păsări, care te surprind. Dar cel mai bine îţi dai seama de adevărul paradoxurilor, sub umbra cărora a fost construită lumea, căci tu însuţi eşti prizonierul unui asemenea mod de a fi, când singur te regăseşti în mijlocul mării, purtat de un vas pescăresc, de la o insulă la alta, ori aflat în mijlocul pădurii, copleşit de verdele ce-ţi inundă, la propriu, picioarele obosite şi trupul cuprins de ape, constatând că poţi pătrunde, mai cu înţeles, infinitatea ce te împresoară, trezind în sinea frământată de întrebări fără răspuns, sentimente adânci, ecouri pe care nu le-ai mai auzit niciodată în preajma altor oameni; căci prezenţa semenilor tăi, oricât de plăcută ar fi, are darul de a minimaliza relaţia cu Eternitatea, iar jocul iluzoriu impus de cel omniprezent, nu poate decât să te scufunde în adevăruri de suprafaţă, extrem de înşelătoare şi nefaste spiritului însetat de absolut.

Ajuns în Haiti, ai parte de trăiri unice, consumate între cerul acoperit cu nori albi şi pământul ridicat semeţ, prin crestele munţilor, către zone eterice, străbătute numai de păsări răpitoare. A doua ca mărime din lanţul Antilelor, Haiti înseamnă „loc cu munţi”, denumire păstrată din vechime, dată de populaţiile precolumbiene yonei, care

înseamnă şi un mare adevăr, căci pe aproximativ 80% din spaţiul haitian, suveran este muntele ce creşte progresiv, dinspre nord spre sud.

Insula a fost descoperită de acelaşi Columb, care în anul 1492, chiar înainte de a se întoarce în Spania, pornind din Cuba, dă curs zvonurilor răspândite cum că, undeva la est de Cuba s-ar găsi Bohio, o insulă cu multe şi mari aşezări, (se înţelege, pentru acele timpuri!). Aşa a descoperit Columb, navigând către est, într-o zi de Sfântul Nicolae, partea vestică a insulei Haiti. Nu departe de ţărmul unde a acostat, se găseşte insula denumită Tortuga, nume provenit de la asemănarea izbitoare dintre carapacea unei ţestoase şi forma acestui pământ, născut din activităţi vulcanice, demult apuse.
Columb a trăit în Haiti aceleaşi sentimente pe care i le-a provocat, întotdeauna Castilia, căci jurnalul său cuprinde frumoase descrieri asupra câmpiilor haitiene, amintindu-le pe acelea din Spania. Tortuga avea să devină, mulţi ani de-a rândul, „cartierul general” al piraţilor din Caraibe, locul de unde porneau principalele acţiuni de piratare a convoaielor ce se deplasau în şi dinspre Haiti ori Cuba. Mult timp regiunea a fost prilej de dispută între spanioli şi francezi, în cele din urmă francezii reuşind să se înstăpânească în Tortuga, devenită cap de pod pentru colonialismul francez care, nu după multă vreme, va ocupa partea apuseană a insulei Haiti, lucru recunoscut de spanioli prin tratatul de la Ryswik, din anul 1697.

Insula păstrează în memoria pământului său tragicele vremuri ale comerţului cu sclavi aduşi din Africa (Dahomey, Congo, Senegal) când în partea de nord se derulau cele mai inumane tranzacţii. Negrii au devenit însă, încetul cu încetul, stăpânii adevăraţi ai insulei Haiti, azi însemnând aproximativ 60% din populaţie. Spiritul francez va rămâne definitiv în regiune, după acţiunile lui Toussaint Louverture şi proclamarea independenţei, în anul 1804.

Dar, destul cu atâta istorie, căci spiritul dornic de aventură nu poate suporta cifrele şi informaţiile seci oferite de orice manual şcolar. Pornit din capitala Port-au-Prince, situată cam în regiunea mediană a insulei, în capătul adâncului golf Gonave, te-ai depărtat cu o maşină de ocazie, de infernul verde-albastru al capitalei, refugiindu-te pe rarele şosele ce intersectează această bucată de pământ, blagoslovită de Dumnezeu. Dacă vrei să te pierzi de lume, aici, locul este mai propice ca oriunde. Şoferul pe care l-ai bănuit fumând tot traseul marijuana, te-a lăsat fără o vorbă în marginea unui drumeag neasfaltat, care pleacă din

şoseaua principală, pierzându-se cotit printre arbori seculari, departe, în jungla tropicală. Eziţi s-o porneşti pe acolo, dar şoferul care te-a urmărit în luneta maşinii opreşte, se dă jos şi începe să facă tot felul de semne caraghioase, îndemnându-te să te urneşti, lăsând în urmă bananierii şi sisalii căci, până la pensiunea unde vei fi cazat, mai e cale de mers.

Părăseşti şoseaua cu oarecare teamă şi înarmat cu un băţ, caraghios instrument protector, de care s-a folosit omul încă din era primitivă a existenţei sale pe pământ, înaintezi în necunoscutul verde. Te simţi, la rându-ţi, un primitiv, iar această stare îţi dă confortul pe care o societate ultramodernizată l-a răpit, demult, omului contemporan. În jur, numai cântec de păsări şi vuiet de ape, pornit din cascade nevăzute.

Treci de mici cursuri de ape, poteci de animale, frângând sub tălpi frunze, flori, ierburi necunoscute, dar parfumate, care lăcrimează în eter gândul iniţial din care au fost zămislite. Undeva, departe, printre coroanele copacilor se profilează înalta siluetă a masivului La Hotte (2680m) în timp ce, dinspre orizonturi doar bănuite, ajunge la tine parfumul cafelei încă necoapte şi a lemnului fraged, de cacao. Eşti în anotimpul ploilor şi te aştepţi, oricând, la o revărsare oceanică, plecată din norii ce se ridică abrupt, întunecând soarele şi coborând sub imperiul umbrelor, toată pădurea. Un semn indicator îţi demonstrează că pensiunea cu nume franţuzesc, nu se află departe. Încă cinci minute şi ai ajuns. Exact la vreme, căci ploaia s-a pornit compact, aruncând pe solul avid de lichidul vieţii, perdele groase de speranţă acvatică, pentru plante, pentru vietăţile speriate ale pădurii. Pensiunea e în grija unor tinere negrese, a căror piele străluceşte chiar şi în umbră, cu zâmbet permanent pe feţe şi mister nedesluşit în priviri albastre. E un alt lucru, care mă frapează în Haiti: negresele cu ochi albaştri, pierdute în această margine de pădure tropicală, departe de lume şi despre care scriitorii haitieni, Pierre Thoby-Marcelin sau Maurice Casseur au scris rânduri memorabile. Lunile de zile petrecute sub cerul Caraibilor au făcut alt om din mine; sunt mai atent la reflexul format de natură în ochi, auz şi miros, căci am văzut că infinitul verde al lumii înconjurătoare mă calmează, mă linişteşte permanent. E o terapie tropicală, benefică sufletului occidental, obosit. E noapte. Mă trezesc în sunet de tobe, speriat. Cobor la parter. Nimeni. Pensiunea pare adormită. Respiră doar plantele. Tobele se aud mai tare, undeva, în apropiere. Pornesc după zgomotul lor şi ajung printre arbori într-un loc puternic luminat. Sunt numai negri, care-şi desăvârşesc ritualul voodoo. Cult originar din Dahomey, adus aici de negri, care

exaltă spiritul de luptă al celor căzuţi în sclavie. Ceea ce văd nu este un simplu spectacol folcloric, menit turiştilor de duzină; e un cult tainic, desfăşurat sub clarul de lună, într-un extaz colectiv. Nu fac nici o mişcare şi privesc înmărmurit, tainicul ritual. Târziu, după ce s-a încheiat ceremonialul, mă desprind din ierburi şi plec. Adorm chinuit, în ritmul sălbatec al dansurilor voodoo. Dimineaţă, pe cerul umed, haitian, se picta superb, gândul lui Dumnezeu, sub forma curcubeului.

Aventura panameză

Pentru ca plăcerea întâlnirii cu Mexicul să fie cât mai intensă, mi-am amânat contactul cu vechea lume a aztecilor şi, în loc să merg pe o rută navală directă, am preferat trecerea prin canalul Panama, construcţie impresionantă care sparge istmul pe o distanţă de 75 km, având o adâncime de 9 metri. Acum cinci secole în urmă, mai precis în anul 1502, Cristofor Columb pleca spre Vest, traversând Atlanticul, în ce-a de-a patra sa călătorie. Misiunea lui era de a explora coastele Americii Centrale: Hondurasul, Nicaragua, Costa Rica, Panama. Avea la dispoziţie patru nave şi 150 de marinari. Ca de obicei, traversarea Atlanticului s-a vădit dificilă. Mai mult decât atât, navigatorul a fost obligat să stea o lungă perioadă de timp în Jamaica, acolo unde a eşuat, hrănindu-se cu speranţa aflării unui drum spre Indii, trecând printr-un canal ce ar face legătura între Atlantic şi Pacific, speranţă alimentată şi de legendele aborigenilor, care susţineau că acest lucru este posibil.

Columb a căutat trecerea prin istmul panamez cu înverşunare, dar s-a dovedit că ea nu se afla decât în ceea ce am putea numi noi mitologia locală a caraibilor. Teritoriul istmului panamez a avut o istorie nu tocmai liniştită, trecând, rând pe rând, prin diferite forme de dependenţă. Iniţial, aflat sub stăpânire spaniolă, a făcut parte din Real Audencia de Panama (1538), apoi din Viceregatele Peru (1718) şi Noua Grenadă (din 1751) pentru ca, târziu, în noiembrie 1821, sub imboldul mişcării de eliberare a coloniilor latine, condusă de „El Libertadores", să-şi proclame independenţa, însă ca parte componentă a Republicii Federative a Marii Columbii. În anul 1903 se va desprinde de Columbia în urma altei revoluţii, proclamându-se republică independentă şi nu întâmplător căci, în aceeaşi lună şi acelaşi an – noiembrie, 1903 – guvernul noii republici va concesiona „pe veci" ocuparea şi controlul regiunii unde se afla canalul interoceanic – a cărei construcţie pornise sub îndrumarea vicontelui francez Ferdinand de Lesseps – încă din anul 1881, Statelor Unite ale Americii. Lesseps nu era nimeni altul decât celebrul personaj care a contribuit, decisiv, la deschiderea unui alt canal de importanţă vitală pentru navigaţia mondială, dat în exploatare în 1869.
Tăierea istmului de Panama nu a fost un lucru uşor, întrucât sumele uriaşe de bani necesare unei asemenea lucrări nu se puteau strânge într-un timp foarte scurt. S-au adăugat dificultăţile ridicate de regiunea unde urma să se spargă istmul, căci, a face un canal fără ecluze, lung de 75 de km şi adânc de 9 metri, trecând prin numeroase văi, peste pintenul stâncos Obispo (care măsura 42 de metri), a străpunge lanţul Cordilierilor (care la Culebra măsura 100 de metri înălţime şi câţiva kilometri lungime), a traversa mlaştinile şi îndura climatul tropical de către muncitori şi a face faţă apelor unui râuleţ, aparent inofensiv în afara anotimpului ploios, dar deosebit de periculos în vremea ploilor, când ajungea să-şi umfle apele la 12 metri înălţime, însemna consumarea unor acte de bravură din partea celor implicaţi în definitivarea acestui proiect.

Undeva, filosoful Immanuel Kant spunea că impresia sublimului este dată de faptul că natura nu poate fi egalată. Avea dreptate marele gânditor, dar numai în anumite limite date de spaţiul şi timpul istoric în care a trăit, căci privind azi realizările materiale ale omenirii, omul demonstrează că, în multe privinţe a egalat şi depăşit natura. Canalul Panama este un exemplu tipic în acest sens, care demonstrează că piedicile materiale nu există. Fără îndoială, stăpânirea omului asupra naturii este doar una materială, nu şi spirituală. Dominaţia asupra naturii se face

materialiceşte, modelând mai puţin frumos şi infinit, mai puţin durabil decât aceasta. Canalul panamez arată cum omul este, totuşi, inconştient de mărginirea în care se zbate şi, tocmai de aceea nu-i poate păsa de acest lucru, ridicând şi construind la nesfârşit, cu o înverşunare pe care o poţi înţelege numai descifrând sensurile mitului lui Sisif. Canalul Panama funcţioneză de mai bine de un veac şi prin el au trecut zeci de mii de nave, aflate sub diferite pavilioane, din diverse părţi ale lumii. Aici este, astăzi, o altă lume. Panamezii înşişi nu mai sunt cei care erau acum mai bine de 500 de ani. Dacă, iniţial, regiunea a fost locuită de un amestec al triburilor precolumbiene caraibe, maya şi chibcha, astăzi locul aparţine metişilor, negrilor, albilor, mulatrilor şi precolumbienilor, aceştia din urmă constituind numai 8-10% din întreaga populaţie a Republicii Panama.
În republică se vorbeşte spaniola, iar din limbile vechi s-a mai păstrat doar chibcha. În schimb, în preajma canalului afli toate limbile pământului, căci marinarii întâlniţi aici vin din cele mai neaşteptate regiuni. Am rămas în Panama o săptămână, căci statul este, totuşi, mic şi foarte uşor de vizitat, dar majoritatea timpului mi-am petrecut-o în capitală, oraş fondat de spaniolul Arias Davilla la 1519 şi incendiat în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, în urma cuceririi sale de către piratul Morgan.

Canalul Panama, concesionat S.U.A. (deşi există un acord semnat în 1974 între S.U.A şi Panama, pentru ca această importantă cale navală să redevină panameză 100%) înseamnă o importantă sursă de venituri pentru republică, economia dezvoltându-se puternic, fără accidente notabile, după 1881. Capitala a profitat şi ea de prezenţa canalului şi a ajuns astăzi să aibă unul din cele mai moderne şi mari aeroporturi din lume – Tocumen – constituindu-se în principalul centru financiar-bancar, comercial, cultural al ţării. Aici se află trei academii, între care Academia Naţională de Ştiinţe, mai multe societăţi ştiinţifice, şapte biblioteci, trei teatre, două universităţi etc. Avantajele naturale oferite de ţărmurile crestate şi adâncite sub forma unor golfuri, destul de numeroase, fac din regiune un loc primitor pentru feluritele yachturi care tranzitează Marea Caraibilor spre Pacific, prin sau dinspre marele golf panamez. Pitorescul zonei este întregit de numeroasele insule, parte din ele nelocuite, refugii robinsoniene pentru omul modern dornic să se rupă de cotidianul stresant şi să trăiască liniştea oferită de sălbăticia naturii. Pierdut prin pădurile de mahon, ciba, jobe, balsa, cedru spaniol, te poţi aventura

adânc în hăţişul vegetal, dar cu grija celui care este neînsoţit de ghizi, căci poţi întâlni şerpi veninoşi, iar în preajma apelor, crocodilii.
Ţara îţi oferă aceeaşi incursiune în timp pe care ai experimentat-o în toate insulele caraibiene, căci şi aici contrastele îţi sunt oferite de viaţa aproape nemodificată a locuitorilor băştinaşi, aparţinând unor triburi ce se ocupă mai ales cu pescuitul în nemărginirea calmă a Pacificului, în paralel cu aceea specifică civilizaţiei occidentale, dominată de clădirile ce amintesc de zgârie-norii şi de tumultul specific unei capitale aglomerate, conectate permanent la ritmul trepidant al timpurilor moderne.

Niciodată nu mi-au plăcut despărţirile, mai cu seamă cele definitive, căci în despărţire există ceva fatal amintind, oarecum, de moarte, de veşnicia acesteia. Dacă aş fi un om, realmente religios, nu m-aş înspăimânta înaintea eternităţii întunericului, ci aş căuta alinare în lumina care s-ar ascunde dincolo de limita înţelegerii umane, într-un regat atotpromis muritorilor, de-a lungul miilor de ani, care ar fi, dacă ar exista... Pardesa, Nirvana, Shamballa...
Dar, poate că totul e o amăgire, poate că totul nu e decât dansul ameţitor al Mayei, nemairămânându-ne la final, decât clipele mirifice trăite sub incidenţa luminii solare...

Mă aflu în Barbados de câteva ceasuri, numai, şi locul mi se pare straniu, pentru simplul motiv că l-am aflat bântuit, anterior, de numeroase uragane devastatoare şi, poate, pentru că insula aceasta punctează despărţirea mea de spaţiul spiritual al arauacilor amerindieni.

Am colindat, luni de-a rândul, apele caraibiene şi insulele sale, însă niciodată, în nici-un loc, n-am observat mai bine ca în Barbados cum oamenii, casele, arborii sunt lipsiţi de umbră, ca şi cum soarele şi timpul n-ar avea nici un efect asupra acestora. Totul se petrece, aici, sub semnul unei eternităţi stranii, situată în vecinătatea unui spaţiu şi a unei lumi paralele celei colindate până acum. Tremurul frunzelor şi bătaia aripilor unor păsări luate de vânt, parcă n-ar avea loc, parcă nu s-ar susţine cu argumentele fizicii newtoniene, totul desfăşurându-se sub zodia imponderabilului, într-un ritm uluitor, nefiresc arealului cu care mă familiarizasem: uman, vegetal, faunistic, caracteristic numai lumii caraibiene. Şi doar am văzut atâtea insule: Saba, Barbuda, Porto Rico, Saint Martin, Saint Eustatius, Los Hermanos, Islas de los Roques, Islas de Aves, Martinica, Dominica, Guadelupa... Numai aici, în Barbados, lucrurile par complet diferite lumii antileze. Poate că mă înşel; poate impresiile mele sunt rodul sentimentelor de tristeţe şi proastă melancolie ce se nasc în sufletul care ştie că, foarte curând, va fi nevoit să se despartă de Caraibe. Poate numai simplul fapt că Barbados se află în largul Atlanticului, oarecum în afara spiritului antilez, având o formă ce aminteşte de Marea Britanie şi unde peisajul urbanistic este aidoma celui din Regatul englez, te influenţează într-atât, încât realizezi cum acest pământ, crescut din genunile oceanului, te pregăteşte pentru o nouă

aventură, pentru o nouă călătorie, spre Yucatan şi apoi, de acolo, mai departe spre mirifica lume a continentului nord-american.

Barbados a fost numită astfel de spaniolii care au descoperit-o destul de târziu, poate şi din cauza dimensiunilor sale extrem de reduse, precum şi a deluşoarelor, care nu o impun ochiului navigatorului, înălţate numai până la aproximativ trei sute de metri. Denumirea insulei, se pare, provine de la numeroşii smochini ale căror fructe au un aspect caraghios, „bărbos", de aici... Barbados! Chiar dacă pământul a fost descoperit de spanioli, aceştia nu s-au obosit să-l colonizeze, lucru pe care-l vor împlini cu prisosinţă, la începutul veacului al XII-lea, englezii. Aceştia vor aduce aici negrii din Africa şi se vor înstăpâni atât de bine, încât şi azi, Barbados are aspectul vieţii citadine şi rurale britanice. În fapt, insulei i se mai spune şi „Mica Britanie", căci modul de viaţă şi denumirile oraşelor, arhitectura locului, nu diferă cu nimic de aceea din Regat. Astfel, capitala se numeşte Bridgetown, alte oraşe mai populate fiind Newcastle şi Speightown. Squarurile, barurile, cluburile, pieţele sunt pur englezeşti. Casele sunt tipic englezeşti, nefirescul locului rezultând din efectul luminii tropicale zvârlite, din înalturi, asupra spiritului britanic, obişnuit cu ceţurile şi atmosfera umedă a Londrei. Limba oficială este engleza, fabricile de uleiuri, rom, zahăr, siropuri sunt şi ele tipic englezeşti. Aceasta însă nu poate constitui o deziluzie, (cel mult, o neaşteptată surpriză!) decât numai pentru turistul care s-a obişnuit să colinde doar o lume tropicală şi care, dintr-o dată, se loveşte de o cu totul altă lume, transplantată tocmai din insulele britanice, la mii de kilometri, păstrând intacte rigoarea şi rigiditatea specifică mentalităţii conservatoare engleze. Doar negrii din regiune „sparg" tiparele specifice „ceaiului englez", prin manifestările lor zgomotoase şi pline de culori vii, atunci când, în momente de linişte şi sărbătoare, invadează străzile oraşelor.

Barbados este o insulă dăruită cu numeroase ape dulci, încât te întrebi, pe bună dreptate, de unde pot ele proveni, căci, în jurul insulei, apele Atlanticului par a demonstra contrariul. Neştiute căi subterane alimentează lumea terestră a Barbadosului, cu cele mai multe şi dulci izvoare întâlnite în toate insulele antileze! Nu este, acesta, un miracol?

Marile plantaţii se întind în sudul insulei, unde se cultivă tutun, indigo, trestie de zahăr. Căi ferate nu există, însă neajunsul e compensat cu o reţea densă de drumuri, care măsoară, aproximativ, 1200 de kilometri.

Dacă vrei să vezi cele mai numeroase şi felurite păsări colibri, Barbados este locul cel mai potrivit.

Privesc de la terasa hotelului principal, situat în capitala ţării – undeva în sud-vestul insulei, într-un adânc golf, adăpostit de uragane – întreaga panoramă: pădurile din vecinătate sunt pline de pamieri, arbori de pâine şi tufe multicolore, despre care nu ştiu nimic, decât că bucură ochiul şi simţurile nazale, căci seara mai ales, când adie briza, vine dinspre ieşirea golfului, către interior, un balsam miresmatic nemaiîntâlnit, menit să alunge insomniile. Undeva, în depărtare, un ţipăt de mangustă, victorios, arată că a reuşit în confruntarea cu vreo târâtoare dezgustătoare. Maimuţele se agită şi ele, iar din orizontul, aparent calm, se ridică o pelerină neagră, întunecând soarele în apus. La radio se aude tot mai des cuvântul „storm”. Înţeleg că se apropie o furtună, prezenţă obişnuită în zonă. Cea mai cunoscută şi devastatoare vizită de acest gen, a avut loc în Barbados în 1955. Atunci, de fapt, uraganul „Janet” a culcat totul la pământ: case, arbori seculari... Cobor la recepţie şi sunt îndrumat într-un loc sigur, la demisolul clădirii, acolo unde se aflau mai mulţi turişti, consumând rom, whisky şi cafea. Privim la televizor. Afară, zgomotele furtunii se înteţesc. Turiştii şi personalul hotelului par impasibili. Se cântă şi se joacă bridge. Privesc prin geamurile demisolului, bine protejate, ca nişte hublouri ale unei nave rezistente, menită a înfrunta, nepăsătoare, dezlănţuirea potopului. Crengile zboară, aiurite, prin aerul îmbolnăvit de praf şi cotropit, apoi, cu stropi grei de apă, uriaşi stropi, ce lovesc furios insula Barbados. E doar furtună. O simplă furtună, care se smulge ochilor mei uimiţi, după o jumătate de ceas, undeva către cerul înalt, de acolo de unde a pornit. Ies din adăpost, în faţa hotelului. Soarele râde printre nori, ca de o glumă bună. De cealaltă parte a insulei... curcubeul! Într-un squar, o maimuţă rătăcită savurează o smochină pripăşită aici, adusă de furtună. Ţipă, în aer, păsări. Străzile se repopulează încet, iar Barbados revine la freamătul fără umbre, care este de obicei. Negrii zâmbesc, izbitor de alb. A mai trecut o vijelie şi au scăpat cu toţii, nevătămaţi. E prilej de bucurie, dar o bucurie temperată, aşa cum numai la graniţa lumii antileze se poate întâlni. Pornesc liniştit, pe una din străzile capitalei. Voi începe vizita cu Muzeul de Istorie, dar fiind cu gândul la calda plajă a Maleconului, acolo unde fremătau, în aer, paridisiace parfumuri havaneze...

Între Caraibe şi delta fluviului Orinoco

La 10 grade latitudine nordică şi 60 de grade longitudine vestică se află Trinidad Tobago, stat format din cele două principale oraşe ce-i dau denumirea: Trinidad, de peste 4.800 km pătraţi şi Tobago, 301 km pătraţi. În alcătuirea sa insulară mai sunt cuprinse Huevo, Gasparee, Huevos, Chacachacare şi Little Tobago.

Mă aflu în plină zonă tropicală, unde aerul umed îşi lasă amprenta peste plante, case, crestele munţilor în fiecare moment al zilei. Ajuns cu avionul în capitala Port of Spain, am hotărât să evit aglomeraţia specifică oraşului cu maşinile sale numeroase, cu agitaţia stradală implicând mii de oameni grăbiţi spre destinaţii necunoscute mie, dar pe care le pot bănui. Închiriez un vas mic de pescuit care să mă poarte către Scarborough, cel mai important oraş al insulei Tobago. Căpitanul micului vas este un bărbat tânăr, oacheş, care vorbeşte o limbă ciudată, patois, fumează dintr-o pipă din lemn de mahon şi, când nu trage fum adânc în pieptul său mare şi bronzat, plescăie zgomotos frunze de betel. Ne înţelegem într-o engleză amestecată cu spaniola pe fondul limbii sale materne, dar nu uităm să apelăm şi la semne.

Vaporaşul se deplasează destul de încet, aşa încât am timp să admir panorama ce mi se înfăţişează privirii. Insulele Trinidad Tobago nu sunt departe de gura de vărsare a fluviului Orinoco, la doar 25 de km, acolo unde locul este denumit Gura Dragonului. Vâltoarea apelor şi forţa curenţilor din zonă l-au determinat pe Columb, în cea de-a treia călătorie a lui spre noul pământ, să boteze atât strâmtoarea cu pricina, cât şi insula Trinidad, a cărei denumire înseamnă Sfânta Treime, inspirată fiind, probabil, de cele trei distincte înălţimi ale spinărilor munţilor, de până la o mie de metri, ce taie destul de ascuţit, aerul albastru al regiunii. Columb a coborât mult spre continentul sud-american, ajungând chiar în locul unde Orinoco îşi aduce prinosul de apă dulce, prin braţele deltei sale generoase. Marele navigator a avut inspiraţia să guste din apele mării şi să constate că erau dulci, concluzionând că erau aduse de un mare râu, dintr-un mare pământ. De aceea l-a botezat Tiera Gracia. El atinsese gura cea mai nordică a lui Orinoco, dar timpul şi ţelul celei de-a treia călătorii nu i-au permis să exploreze şi partea sudică a continentului. N-am avut vreme să mai cuget asupra aventurilor lui Columb, căci vaporaşul acostă într-un golf liniştit al insulei Tobago, printre o multitudine de alte vase şi iahturi superluxoase. Plătesc şi cobor. Cu bagajele în mâini, privesc în toate direcţiile, însă nu aştept prea mult, căci un boy, destul de tuciuriu, îmi face semne şi mă îndeamnă să-l însoţesc, deoarece ar şti el un mijloc liniştit, comod, de transport. Nu mă înşală, căci în spatele docurilor sunt mai multe taxiuri, dar şi trăsuri, ca pe vremea ocupaţiei engleze. Nu ezit şi iau o trăsură, nu înainte de a-i arunca puştiului câţiva cenţi.

Direcţia: Scarborough! Principalul oraş al insulei, unde mulţi turişti se îndreaptă anual. Plouă, căci zona e renumită şi prin acest fenomen ce face ca vegetaţia să fie de-a dreptul sufocantă, întrucât urcă pe străzi, pe zidurile clădirilor seculare, pe garduri, sub forma unor liane ce evadează de prin pădurile de palmieri, leandri, manglieri, chiparoşi, orhidee, bambuşi, arbori de pâine, cedri, tufe uriaşe de trandafiri şi ierburi înalte mătăsoase. Circulă legenda că, dacă laşi, seara, un obiect pe pământ, a doua zi îl afli acoperit de ierburi! Trăsura ocoleşte câteva vile şi ajunge, după câteva minute bune de mers, în faţa hotelului „Robinson Crusoe". Este locul unde a călcat şi celebra scriitoare Agatha Christie, care, impresionată de frumuseţea locului, a plasat câteva din aventurile romanelor sale, cu renumitul Hercule Poirot, în Tobago. Dinspre văile învecinate îmi ajung în nări parfumuri amestecate cu fructe tropicale: mandarine, portocale, dar şi discrete miresme de meri, peri, bananieri,

căci pământul este unul cât se poate de generos aici, insula nefiind traversată niciodată de uragane devastatoare, lucru care nu mă face să mă mir de ce Alford afirma că romanul celebrului Daniel Defoe, şi-ar fi găsit locul de desfăşurare tocmai în Tobago.

Evident, a face speculaţii pe seama aceasta, a locului unde a stat două decenii Robinson Crosoe cu prietenul său Vineri, n-ar avea ca efect decât o discuţie cu iz steril, dar nimeni nu poate nega că insula nu are toate acele condiţii minunate descrise în roman, care te fac să îţi doreşti să devii naufragiat. În fine, hotelul nu se află în centrul oraşului, ci undeva în vecinătatea sa, amplasat într-o vale sălbatică, unde stăpână este natura cu toate minunăţiile sale. La recepţia hotelului, tinere încântătoare îţi zâmbesc creol şi te invită în camerele de la etaj, răcoroase, primitoare, albe. Room service-ul, nu trebuie să mai subliniez, funcţionează ireproşabil. Nu mai am răbdare şi, deşi sunt obosit, fac rapid un duş apoi cobor în hall, unde găsesc un stand cu tot felul de obiecte specifice locului. Nu ezit şi cumpăr o pălărie din fibre de bambus, aidoma celor purtate de colonialiştii vremurilor apuse. Apoi, neînsoţit de nici un ghid, pornesc în explorarea zonei ţinând cont de avertismentele referitoare la animalele sălbatice, căci regiunea e plină de şerpi, crocodili, şopârle uriaşe, pisici sălbatice. Nu mă înarmez decât cu un baston din bambus şi întind pasul cu nădejde printre vilele răsărite miraculos pe versanţi, asediate de arbori şi flori multicolore. Urc treptat şi fără să mă grăbesc, făcând popasuri cât mai îndelungi, hrănindu-mi ochiul şi inima cu paleta culorilor revărsate de Dumnezeu peste omenire şi gândesc că, totuşi, viaţa este frumoasă. Nu am timp să cad în reverie, căci mă trezeşte un fâlfâit de aripi. Este al păsării paradis. Povestea ei, în această insulă? E simplă. În lume, această pasăre, care uimeşte prin colorit, se mai găseşte în Noua Guinee. De acolo a fost adusă de un împătimit al vieţii robinsoniene, William Ingram şi aclimatizată în Little Tobago, o bucată de pământ înălţată la doar 30 de metri deasupra apelor, dar complet împădurită. Mă mir s-o văd aici, în Tobago, dar probabil că mai rătăcesc şi ele, iar faptul că am văzut o asemenea pasăre aici, şi nu în Little Tobago, mi se pare, într-adevăr, o minune.

Nu mi-a trebuit mult să mă gândesc că ar fi bine să mă stabilesc pentru totdeauna în acest loc, cum a făcut Ingram, care a rămas în perfectă izolare cu familia sa, într-o casă necondiţionată, adăpostită neajunsurilor lumii. Casa mai poate fi vizitată şi azi de turişti. Pasărea a planat lin deasupra văii, cu penajul ei superb, mătăsos. Mă aşez pe o

piatră clădită în marginile pământului şi mestec frunzele de betel date de căpitanul vasului. În dreapta mea aud un fâlfâit de aripi, ca un zumzet şi, când întorc privirea, ochii îmi cad pe cea mai mică pasăre: colibri. Parcă nu are aripi, aşa cum stă decupată în aerul cald şi umed, înfingându-şi ciocul specializat în inima florilor şi culegând nectarul lăsat aici de soarele generos. Pământul pe care calc a fost botezat, de altfel, de băştinaşi, IARE, adică pământul plin de colibri. Într-adevăr, aici sunt, poate, zeci de mii de asemenea exemplare, altă atracţie turistică exploatată de localnici. Mă ridic şi pornesc pe un povârniş, însoţit de sâsâiturile unor şerpi nevăzuţi, către grota lui Robinson, căci managerii turismului local au ştiut să exploateze numele romanului creând şi o peşteră botezată astfel, unde apele revărsate peste pereţii calacaroşi au compus stalactite şi stalagmite, împreunate din loc în loc în coloane de palat, desăvârşit prin mână divină. Întâlnesc băştinaşi care trec spre plantaţiile de trestie de zahăr cu coşuri mari în spinare, în vreme ce alţii se îndreaptă spre cele de mandarini. Sunt feţe amestecate de metişi, africani, asiatici, europeni, creoli. Femeile sunt de o frumuseţe deosebită, iar negrul pielii lor sănătoase parcă a fost scos din culoarea lacului de bitum ce tronează în Trinidad, unicat prin dimensiunile sale care măsoară, în perimetru, 5 km, coborând până la o adâncime de aproximativ 90 de metri. Sunt în deplin contrast cu cei aflaţi sub imperiul grijei de mâine...

Peru, ţara cu cel mai mare lac din America de Sud

Cine nu şi-l aminteşte pe celebrul şi ambiţiosul Phileas Fogg, gentlemanul englez, care-şi pune la bătaie propria onoare şi avere pentru

a susţine un pariu, demn de a declanşa invidia semenilor, cu mai bine de un secol în urmă? A face înconjurul lumii în optzeci de zile reprezenta, în timpurile lui Jules Verne, o adevărată aventură şi o serioasă piatră de încercare pentru temerari. Dar, aşa cum bine-şi aduc aminte aceia care i-au citit romanul marelui scriitor din Nantes, călătoria desfăşurată pe oceanele, mările şi continentele lumii se termină glorios, doar cu câteva secunde înainte de a bate gongul ora fatală, omul făcându-şi apariţia la clubul londonez, unde se pusese pariul, spunând marţial: „Iată-mă, domnilor, am sosit!” Departe de noi gândul de a încerca o aşezare a scrierilor personale alături de cele ale lui Verne – inconştienţa nu este o trăsătură ce ne-ar caracteriza! – însă am adus în prim- planul prezentării noastre, spiritul marelui călător Jules Verne, poate şi pentru simplul motiv că, noi înşine am îndrăgit călătoria de la vârsta copilăriei, trăind, de pe atunci, nemaipomenitele aventuri alături de genialul scriitor francez. Urmând exemplul lui Phileas Fogg, ne-am propus un traseu, pe cât de anevoios, sperăm, pe atât de incitant, încercând să dăm ocol lumii, fie cu vaporul, fie cu avionul, până când vom ajunge din nou, acasă, în România.

Ţinta călătoriei de azi este o ţară sud-americană: Peru. Comiţi cea mai mare greşeală dacă, părăsind Japonia, ai urcat în avionul care deserveşte liniile sud-americane, pentru simplul motiv că pierzi mirifica traversare a Oceanului Pacific, pe care ţi-ar fi oferit-o o croazieră cu vaporul. Cei care au renunţat la o călătorie rapidă, de doar câteva ceasuri, în favoarea uneia de câteva zile bune cu vaporul de pasageri, nu au avut decât de câştigat. Căci oceanul, în diferite momente ale sale, de dimineaţa şi până seara, îţi oferă cele mai superbe răsărituri şi apusuri de soare, în vreme ce delfinii taie apa înaintea vasului, cu viteze uluitoare, ca nişte adevăraţi stăpâni ai nesfârşitului lichid albastru-verzui, prizonier între cer şi pământ.

Dar ţinta călătoriei este Peru, locul în care s-au aşezat europenii, distrugând mare parte a civilizaţiei incaşe. Situată pe coasta vestică a Americii de Sud, Republica Peru are o largă ieşire la Pacific, având porturi importante cum sunt San Nicolas, Pisco, Callao. În acesta din urmă ajunge vaporul, iar tu cobori ca orice turist, trecând prin serviciile fireşti de vamă şi căutând apoi, hotelul de două stele pe care abia ţi l-ai putut permite. Ştii că eşti în ţara cu cel mai mare lac din America de Sud, care de mic ţi-a stârnit, la orele de geografie, prin denumirea lui, râsul: Titicaca, deopotrivă şi cel mai înalt lac navigabil din lume, căci altitudinea la care este situat măsoară peste 3.800 de metri. Laşi la o parte

toate frustrările specifice europeanului şi iei un taxi galben, care te poartă în mare viteză pe străzile oraşului portuar, lăsându-te în faţa hotelului cu nume hispanic: San Huan. Personal amabil şi camere curate. Obosit, îţi faci un duş şi adormi. A doua zi, ai parte de un răsărit nefiresc, deoarece lumina trecută prin apele oceanului a împrumutat culoarea sa verzie, lovind crestele munţilor Anzi, scufundaţi cu tâmplele lor albe în neantul transcendent al văzduhului nelimitat. Pe creste bănuieşti, adormite, în somnul lor secular, statuetele zeităţilor incaşe, pe care abia aştepţi să le vezi, acolo, la ele acasă, în încremenirea lor atemporală. Natura se realizează desăvârşindu-se ca formă în cântecul de piatră cioplită cu măiestria uluitoare specifică meşterilor locali. Cobori în faţa hotelului, acolo unde călăuze numeroase îşi oferă serviciile turiştilor, dornici de a porni în marea aventură a trecerii prin Anzii provocatori. Te înţelegi cu unul din ei şi porneşti, mai întâi cu o maşină, apoi cu trenul, şi în cele din urmă pe jos, căci drumul nu mai este accesibil decât pasului comun. Pământul peruan are ceva specific, iar acest lucru îl simţi când traversezi, gâfâind, peisajul montan.
E un lucru aparte, pe care îl bănuieşti din clipa în care ai păşit aici, căci, ecologic vorbind, ţi se arată ca fiind cel mai impropriu instalării aşezărilor omeneşti. Dacă pe coaste domneşte deşertul, în podişurile foarte înalte, clima este rece şi uscată. Populaţia de aici, însă, a dovedit că poate trăi şi în asemenea condiţii, creând o civilizaţie perenă, smulgând mediului surplusul necesar extinderii şi înfloririi. Pe coastă s-a trecut la practicarea agriculturii, întrebuinţându-se intens sistemul de irigaţii, platourile înalte folosind, şi ele, drept regiuni favorabile cultivării anumitor soiuri de plante. În ciuda teritoriului brăzdat de căi prăpăstioase, a enormelor diferenţe de temperatură, altitudine şi vegetaţie, eşti surprins de continuum-ul civilizaţiei din regiune. Viaţa este prezentă, uimindu-te, în cele mai înalte locuri: în vestitele puna (stepe înalte, reci şi uscate, unde cresc lamele albe), dar şi în anumite locuri, mai ales înspre sud, unde nutreţul îşi face simţită prezenţa, servind drept hrană dobitoacelor: sunt gustoasele fire de iarbă, ichu, udate de ploile care ţin, uneori, trei luni de zile. Tot aici, alături de lamă, vei vedea alpaca, trecând graţios printre arborii rari. Mergând pe linia vestică, spre nordul ţării, văile devin tot mai adânci, transformându-se în canioane, permiţând deşertului să urce până la 1500 de metri, aşa cum se întâmplă de-a lungul râului Mantaro, ori chiar mai sus, până la două mii de metri, în valea Apurimacului, la nord de Cuzco. Dincolo de acestea, e zona

andină, numită sierra. Aici sunt marile aglomerări de populaţie, cunoscute dintotdeauna, căci regiunea e propice cartofului, plantelor quinoa şi oca.
Ca peste tot în lume, constaţi că marile civilizaţii s-au dezvoltat, fie de-a lungul unui fluviu, fie a unei văi înfloritoare, aşa cum este valea Cuzco, centrul cultural major al Republicii Peru. Este o regiune favorizată de Dumnezeu, datorită văii fertile Vilcanota-Urubamba şi a pampasului Anta, care compun o zonă fertilă ce beneficiază de ploile atrase de pădurile din răsărit, ca şi din apele scurse, urmare a topirii zăpezilor din lanţul Vilcambamba. Mulţi vorbesc, în jurul tău, despre fertilitatea văii Salamanca, din sudul statului, şi înţelegi în glasul lor un anume soi de regret, dar tu nu ai venit aici pentru a pierde vremea, căci dorinţa ta este de a ajunge sus, în Anzi, acolo, la Machu Picchu.
Însă drumul până acolo înseamnă zile întregi de urcuş; de aceea, nu scapi ocazia de a vizita, în primul rând, Cuzco, oraş unde mai stau mărturie vechile ziduri de piatră construite de incaşi. Vezi Templul Soarelui, cu o poartă trapezoidală impresionantă, fiind denumită, în limbajul autohton, Corincancha; tot aici, te plimbi pe străzile din piatră cioplită, protejate de ziduri ciclopice, în care blocurile masive din stâncă sunt îmbinate perfect, aşa cum se întâmplă şi la Huanuco Pampas.
Vizitezi reşedinţa regală a demnitarilor incaşi şi nu te poţi abţine să nu exclami, admirativ, atunci când observi edificiul unei băi princiare la o asemenea altitudine. Totul este făcut în şi din piatră, iar la Machu Picchu, terasele care înconjoară lumea respectivă, sunt şi ele proptite cu piatră, în vreme ce pe suprafaţa lor se practică agricultura! Exemplu pentru nevolnici. Străbaţi Anzii şi constaţi că sunt bogaţi în micacee şi alte roci mai vechi, acoperite de porfir. Te afli în Paramo del Assuay, regiune prin care eşti obligat să treci, dacă vrei să ajungi în Riobamba la Cuenca, acolo unde, în localitatea Loxa, te va izbi multitudinea arborilor de chinină, pierduţi albastru în ceaţa orizontului. Acoperi cu paşi obosiţi, zone înalte, de peste 3-4000 de metri, unde, totuşi, întâlneşti cărări din piatră, tăiate în stâncă, făcute numai pentru a urca individual. Există însă şi drumuri, cum este acela ce duce spre Caxamarca, tot din piatră, de-a lungul căruia poţi vizita ruinele palatului lui Inca Tupaynpangi. Ai văzut atâta piatră, că aproape te-ai săturat, însă nu poţi nega măiestria meşterilor locului care au cioplit în cele mai dure roci, ziduri, fortificaţii, nişe etc.

Admiri resturile arhitecturii incaşe pe crestele Cordilierilor, de la Cuzco şi până la Cayamba, toate relevând acelaşi caracter compus din: simplitate, soliditate, simetrie. Măiestria cioplitorilor în piatră, se relevă, o dată în plus, în cazul cetăţii Canar, acolo unde porfirul utilizat la ridicarea edificiului paralelipipedic, nu se ştie unde şi cum i se realizează îmbinarea, rosturile fiind imperceptibile ochiului neavizat. E un fel de cioplire pe care italienii o numesc bugnato, dând o mare asemănare zidurilor peruviene cu cele de la Roma. Marele drum al lui Inca este încă util şi foarte bine păstrat, mai ales între Chulucanas, Guamani şi Sagique.

Thailanda – patria surâsului

Călătoriile au presupus, dintotdeauna, ideea de aventură. A pleca spre tărâmuri necunoscute, înseamnă, încă din Antichitate, asumarea unor riscuri, dar în acelaşi timp şi plăcerea descoperirilor altor civilizaţii.

Antichitatea şi-a avut marii săi călători care erau, nu doar simpli observatori ai spaţiilor traversate, fie cu piciorul, fie cu corabia, ci şi cercetători ce lăsau, ulterior, cărţi bine scrise, documentate, utile astăzi istoricilor, lingviştilor, etnografilor etc. Regretul celor de azi care studiază cărţile unor mari nume ca Herodot, spre exemplu, ori Diodor Sicilianul, se leagă de faptul că, parte din scrieri au fost pierdute, ori păstrate fragmentar, iar cele care au reuşit să supravieţuiască timpului prezintă informaţii ce se opresc la anumite graniţe ale cunoaşterii, dincolo de acestea oferindu-se mituri şi legende, povestiri fabuloase aşa cum, de exemplu, sunt cele privind lumea amazoanelor ori a hyperboreenilor.

Perioada medieavală nu este lipsită, nici ea, de mari călători şi călătorii, cunoscuţi fiind veneţianul Marco Polo – ajuns până la Beijing – drumul de întoarcere consumându-şi-l prin Ceylon şi Persia. Rezultatul a fost celebra, de acum, „Carte a minunilor lumii”. Înaintea sa, însă, ajunsese în fabuloasa lume orientală care atrăgea, aidoma unui miraj, pe occidentali, Pian di Carpine, trimis la Karakorum, în inima Asiei de însuşi şeful Bisericii Catolice, în scopuri dipomatice. Explorarea Indiei şi însemnările cu privire la acest teritoriu vast au reprezentat o provocare pentru rusul Afanasi Nikitin care a şi scris, apoi, cartea „Călătorie peste

trei mări”...Urmăm modeşti şi cu mijloace moderne îndemnul mai vechi la călătorie, explorare, aventură...

Vechiul Siam ni se descoperă în faţa ochilor prin tot ceea ce ascunde azi şi dintotdeauna: oameni, zei, case plutitoare, palate regeşti, meşteşuguri unicat, serbări ale apelor, închinate lui Buddha, căutători de comori în adâncul apelor, ferme specializate în creşterea şerpilor şi a crocodililor, lumea specifică prostituatelor etc.

Thailanda înseamnă „Ţara liberă”, nume deloc întâmplător, deoarece nu a cunoscut niciodată, de-a lungul timpului, cucerirea europeană. De ce, atunci, autoarea i-a spus „Ţara surâsului”? Foarte simplu, întrucât, aici, toţi oamenii te întâmpină cu un surâs deschis, cu veselie, de parcă te-ar şti dintotdeauna. Înţelepciunea locului afirmă că, dacă surâzi eşti frumos, iar acesta nu poate fi decât cel mai frumos compliment care se poate adresa cuiva. Aşadar, a spune „Khao yim maak”, respectiv „Cât de mult râdeţi!”, înseamnă cel mai înalt compliment care se poate adresa unei persoane. Parcă desprinsă din poveştile arabe ale Şeherezadei, Thailanda seduce de la prima vizită pe care o faci, prin oraşele sale care devin peste noapte ultramoderne, prin templele aurite, prin elefanţii trecuţi în rândul zeilor, prin credinţa în existenţa duhurilor bune şi rele ce ar bântui străzile la ceasuri de mare taină, prin muzeele ale căror exponate nu se pot evalua în termenii obişnuiţi, prin, în fine!, însăşi „Veneţia Orientului”, Bangkok-ul, celebra metropolă asiatică.

Poarta de intrare în această ţară este Aeroportul Don Muang, cu o capacitate uriaşă, căci zilnic tranzitează aerogara 20.000 de oameni – aproximativ şase milioane pe an. Capitala este aglomerată din cauza a peste 2,5 milioane de autoturisme care circulă într-un oraş unde aerul pare ceţos din pricina smogului creat. Se spune că, în orele de maximă circulaţie, într-o oră nu poţi face cu maşina mai mult de trei kilometri, ceea ce înseamnă că, mai repede te deplasezi pe jos. Interesant şi inventiv, totodată, este W.C.-ul amplasat în interiorul unor maşini, căci aglomeraţia este atât de mare, încât, Doamne fereşte! nu mai ai unde şi nici cum să-ţi satisfaci necesităţile fiziologice. Guvernul thailandez lucrează asupra unor soluţii radicale menite să decongestioneze, un trafic care se aglomerează de la un an la altul.

Printre maşinile luxoase poţi observa şi tradiţionalul mijloc de deplasare oriental, denumit aici Tuk-Tuk şi care nu este altceva decât o ricşă-triciclu. Haosul este ameţitor, iar în zonele imposibile, pietonii sunt

invitaţi să treacă peste străzi folosind pasajele aeriene căci, a traversa strada, aşa cum se întâmplă la noi, este un lucru de domeniul visului. După câteva zile de şedere aici, tu, ca occidental, te obişnuieşti cu zgomotul infernal, aglomeraţia şi căldura zilei şi porneşti în explorarea capitalei.
Rămâi surprins că, în vecinătatea Palatului Regal există străzi ce amintesc de mahalalele Bucureştilor de altădată, diferenţa dând-o aerul greu de respirat şi metodele de lucru ale băştinaşilor, de-a dreptul şocante care, spre exemplu, nu ezită să iasă în stradă, acolo unde nu circulă autoturisme, pentru a-şi amplasa maşinile de cusut şi a lucra la zeci de grade celsius, fără să se sinchisească! Este firesc, atunci, ca într-o asemenea ţară, unde căldura depăşeşte cotele suportabile, să existe un ritual specific, închinat apei, elementul primordial al vieţii. El se numeşte Songkran şi se realizează în speranţa că, în anotimpul ploilor, musonul să fie bogat, iar recolta, la rândul ei, să mulţumească thailandezii. Este de ajuns o săptămână, pentru a vedea, în mod fugitiv, capitala Thailandei. Fără îndoială că, despre „Ţara liberă” se pot spune multe lucruri, neavând pretenţia că pot fi cuprinse într-o carte, darămite într-un text de dimensiuni reduse.

Ţară prin excelenţă religioasă, Thailanda se înscrie în rândul celor care cuprind religia budhistă, în forma sa mahayanică, iar templele stau mărturie în acest sens. Zilnic poţi vedea aici oameni săraci, care nu ezită în a-şi sacrifica ultimii lor bănuţi pentru a cumpăra foiţe de aur, ce vor fi aşezate pe statuile lui Buddha, ghirlande de flori şi fructe, menite aceluiaşi zeu, nuferi şi beţişoare parfumate, pentru gandharvaşii ce străjuiesc asupra noastră în timpul zilei, mici zeităţi care se hrănesc cu parfumul rezultat din arderea lemnului de santal, trandafir sau iasomie.
În Bangkok poţi vizita, între Templul Brahman şi Wat Suthat, la sud de clădirea primăriei, celebrul Sao Ching Cha „Marele Leagăn” unde avea loc, înainte de al doilea Război Mondial, ceremonia orezului în rit brahmanic, dedicată cunoscutului zeu Shiva. Cu privire la acest ritual circulă diverse legende, noi oprindu-ne doar asupra uneia. Se spune că Shiva, aflat în împărăţia sa celestă, obişnuia să se dea în leagăn cu zeiţa Uma, de care îl legau puternicele sentimente ale iubirii. Dorind să-i demonstreze cât de puternic este, a împins leagănul atât de tare încât toţi norii s-au speriat, revărsând asupra omenirii un adevărat potop. Ritualul era, astfel, legat de îmbunarea lui Shiva, care putea să dea recolte bogate şi, deci, un an fertil muritorilor de rând.

Thailanda este locul unde poţi vizita grădina templului Erawan, acolo unde ai şansa admirării delicatelor dansatoare Lakhon Chatri, acompaniate de tradiţionala orchestră Phipat. Trebuie să ai, nu doar mult talent ci, şi multă graţie, înţelepciune, memorie fantastică pentru a reţine şi a reda corect, cât mai sensibil, expresiv, cele 560 de mişcări ale degetelor, mâinilor şi braţelor, precum şi cele 84 de poziţii diferite ale ochilor. Toate fac parte din specificul dansului „thai".
Atracţia cea mare a Bangkok-lui rămâne, totuşi Palatul Regal şi Wat Phra Keo, acolo unde poţi admira celebrii Yaksha cu figuri înspăimântătoare care păzesc porţile lăcaşului sfânt, unii dintre ei auriţi aşa cum este şi păzitoarea înţelepciunii, Kinnari, ce apără preţioasa comoară îngropată la rădăcina pomului cunoaşterii din Wat Phra Keo.
Buddha de Smaragd, cea mai preţioasă statuetă de aici, este păzită cu străşnicie, căci, se crede că de soarta sa se leagă cea a naţiunii. Sideful, argintul, porţelanul diferit colorat şi pietrele semipreţioase întregesc imaginea de la Wat Phra Keo. Nici biblioteca Ho Monthiem Dharma, nu a scăpat fără a i se oferi o poartă sculptată, bogat aurită. Grădina palatului impresionează prin bonsaii ce străjuiesc aleile pe unde trece, uneori, cortegiul ceremoniei funerare regale. Nimeni nu poate fi indiferent faţă de masiva statuie din aur, care cântăreşte cinci mii şi cinci sute de kilograme, aflată tot aici, în capitală, la Wat Traimitr, care împlineşte galeria celor 394 de statui reprezentându-l pe acelaşi Buddha, la Wat Po. Aurul este metalul preţios abundent în această ţară, căci templele şi statuile sunt din aur masiv, dar el nu are aceeaşi semnificaţie întâlnită la occidentali. Arhitectura clasică thailandeză se poate admira în Palatul de vară Bang Pa, cu precădere în Pavilionul Apelor, iar cel mai reprezentativ templu pentru spiritul thailandez îl vei putea întâlni în prima capitală a acestei ţări: Sukhotai-Phra Sri Maha That.

Tărâmul Ofirului, Chivotul şi continentul american

„Nimic nu este absolut în lumea aceasta, totul este relativ", erau cuvintele marelui doctrinar Siddharta Gautama – „Buddha" – care ajungea la un asemenea adevăr prin concentrare şi meditaţie profundă, acum mai bine de de două milenii în urmă. Adevărul spuselor sale avea să fie demonstrat ştiinţific de către Albert Einstein, părintele teoriei

relativităţii. Deşi demonstraţia a fost solid fundamentată, acceptată de pleiada filosofilor şi oamenilor de ştiinţă, n-a putut zdruncina adevărurile învechite ale lumii, care s-au încăpăţânat să rămână între limitele unei anumite cunoaşteri, cu un înalt grad de suficienţă.

Într-o asemenea ecuaţie, problematizată de mulţi alţii înaintea noastră, s-a reactualizat – de câtva timp – chestiunea (re)descoperirii Noii Lumi, de către celebrul navigator Cristofor Columb. Problema devine interesantă, mai cu seamă că ar putea oferi indicii referitoare la existenţa Chivotului – considerat, azi, a fi păstrat în Etiopia. Columb a fost perceput, multă vreme, drept primul european care a atins ţărmurile Americii. A venit, însă, descoperirea uluitoare cum că, de fapt, vikingii din vremea lui Erik cel Roşu – cu aproximativ 500 de ani înaintea lui Columb – au ajuns în America de Nord, trecând Atlanticul, atingând regiunea de est a Canadei de azi coborând, ulterior, chiar în America Centrală. Fapta vikingilor a căzut probabil, în uitare, aşa încât, atunci când Columb ajungea în America, în 1492 – iar Vespucci îşi dădea seama, ulterior, că genovezul atinsese, în fapt, un alt continent, desigur nu cel asiatic – omenirea îl oficializa drept „descoperitorul" Noii Lumi pe acelaşi Cristofor Columb. Memoria colectivă se îmbogăţea cu un nou adevăr, dar, după cum vom vedea, unul relativ, căci azi se ştie cu exactitate, că pământul atins de Columb – departe de a mai fi considerat o surpriză geografică – fusese, cu mult timp înaintea sa, vizitat de fenicieni, cartaginezi, celţi, vikingi...

Vom arăta mai departe care sunt urmele trecerii popoarelor antichităţii peste Atlantic şi ajungerea lor în America pornind de la argumentele biblice: „N-a mai venit niciodată în urmă atâta abundenţă de mirodenii câte a dat împărăteasa din Seba împăratului Solomon. Şi flota lui Hiram, care a adus aur din Ofir, a adus din Ofir şi lemn de santal în foarte mare abundenţă şi pietre scumpe" (Împăraţi, 9,10, cap.9.27), iar în altă parte: „Căci împăratul avea flote din Tarsis cu ale lui Hiram; şi flota din Tarsis venea la fiecare trei ani, aducând aur şi argint, fildeş, maimuţe, păuni". (Gen.10.4.2. Cron. 20.36). Se ştie că „împărăteasa din Seba" l-a vizitat pe Solomon pentru a-i pune la încercare înţelepciunea. Legenda spune, însă, că lucrurile au evoluat şi în alt sens, „împărăteasa"rămânând grea şi dând naştere unui fiu care, mai târziu, s-a întors la curtea lui Solomon furându-i lucrul său cel mai de preţ: Chivotul. Realizat din lemn de salcâm şi poleit cu aur, Chivotul deţinea puteri supranaturale şi ascundea legile lui Moise. Hiram I, cel pomenit de Biblie, era un un

puternic rege fenician care conducea oraşul Tyr, fiind aliatul lui Solomon. El deţinea o flotă impresionantă, ce servea aducerii aurului din ţara Ofirului la curtea lui Solomon. Locul pornirii către Ofir se făcea, de undeva, din Marea Roşie, lucru care presupunea ocolirea Africii.
Revenind în zilele noastre, să notăm, aproape telegrafic, descoperirile uimitoare realizate pe continentul american care fac legătura cu pasajele biblice citate mai sus: recent, nu departe de New Mexico, arheologii scoteau la lumină un uriaş bolovan pe care se aflau gravate cele 10 porunci ale lui Moise.
Scrise în ebraică!
Profesorul din cadrul Univ. Brandeis (Boston) – Cyrus Gordon – a afirmat că scrierea este autentică, ea datând cu mult înaintea sosirii lui Columb în regiune! În decembrie, 1989, exloratorul american Gene Savoy descoperea nişte inscripţii, în munţii Anzi (Peru) scrise cu semne care semănau izbitor celor feniciene şi ebraice. (Cele mai vechi inscripţii ebraice în alfabet fenician datează din sec. al X-lea î.H.!).
Alte descoperiri s-au realizat în statul Georgia, de către dr. Joe Mohan; e vorba de plăci cu scriere amintind-o pe cea cuneiformă. Profesorul de limbi semitice, de la Univ. din Praga, Stanislav Segert a stabilit că inscripţiile aparţin scrierii minoice din secolul al II-lea î.H. Precizarea lui Segert ne-a readus în memorie o mai veche descoperire, din 1968; e vorba de o piatră cu scriere interesantă, care s-a dovedit – după cercetările aceluiaşi Cyrus Gordon – a fi minoică: „Linearul A” într-o anumită proporţie şi miceniană „Linearul B”, în rest. În afara ineditului fapt, importanţa lor priveşte contribuţia în demersul descifrării scrierii mediteraneene, dar şi a demonstrării prezenţei europenilor pe tărâmul american, cu foarte mult timp înaintea lui Columb! O descoperire şi mai veche, dar uluitoare – poate prin însuşi faptul că a fost involuntară – a realizat-o un sclav, în anul 1872, pe moşia latifundiarului brazilian Joaquim Alves de Costa, statul Paraiba, Brazilia.

O piatră cu inscripţii ciudate a ajuns – din mâinile sclavului care a descoperit-o în jungla braziliană – în cele ale stăpânului, iar mai apoi în ale directorului Muzeului Naţional, Ladislau Netto. Păstrată aici, o vreme, piatra va intra în atenţia profesorului Jules Piccus de la facultatea de limbi romanice, Univ. Massachussetts, în 1966, care la rândul lui i-o va înmâna aceluiaşi renumit Cyrus Gordon. Stupoare! Inscripţia aflată în Paraiba era similară cu oricare inscripţie feniciană, atât în ceea ce priveşte nuanţele lingvistice, cât şi accentele. Tradusă, ea cuprindea următoarele:

„Suntem sidonieni (deci, din celebrul oraş Sydon, n.ns!) şi canaaniţi din oraşul regelui M. Am ajuns, purtând obiectul sacru, pe aceste ţărmuri depărtate, în ţara munţilor (să fie vorba de Peru? n.ns.); am sacrificat un tânăr cerului în al 19-lea an al puternicului rege Hiram (adică anul 950 î.H., n.ns.) şi ne-am îmbarcat din Ezion, în Marea Roşie. Am voiajat cu zece nave şi am mers în jurul (Africii, Americii de Sud? n.ns.) timp de doi ani de zile. Apoi am fost separaţi de mâna lui Baal (zeul, n.ns.!) şi nu am mai avut companioni. Aşa am ajuns aici, 12 bărbaţi şi trei femei, la Noul Ţărm. Sunt un amiral care vrea să fugă? Nu! Fie ca zeii şi zeiţele să ne sprijine".
Dacă legenda privind furtul Chivotului de către posibilul fiu apărut în urma legăturii Solomon – „împărăteasa din Seba" porneşte de la un firav adevăr, iar fenicienii sunt cei care traversează regulat Atlanticul pentru a ajunge în Ofir – ţară detectată de mulţi savanţi ca fiind Peru – e posibil ca „obiectul sacru" purtat de sidonieni să fie chiar Chivotul?
Inscripţiile descoperite în apropiere de New Mexico, scrise în ebraică – şi care s-au devedit a fi legile lui Moise – numeroasele obiceiuri creştineşti, prezente şi azi în rândul aborigenilor denumiţi impropriu „indieni", să fie tot atâtea elemente care să ateste trecerea Chivotului şi chiar rămânerea sa pe pământ american, într-un loc ştiut doar de călătorii antichităţii?
Faptul că pământul american nu era o enigmă pentru antici o demonstrează şi celebrele hărţi (re)întocmite acum aproximativ jumătate de mileniu în urmă, de Piri Reis, (în 1513), Reinel Chart (în 1610), Hadji Ahmed (în 1559), unde se arată nu numai ţărmurile Americii de Nord şi de Sud, ci şi imagini ale Oc. Indian, coastelor Australiei, insulelor Caroline din Pacific, cuprinzând latitudini şi longitudini similare celor din zilele noastre.

Uimitor în cazul hărţii lui Hadji este faptul că istmul care lega Siberia de Alaska există, or, se ştie, acesta dispăruse în era cuaternară! Ce se poate înţelege de aici? Că hărţile arabilor sunt copii târzii realizate, mai mult ca sigur, după vechile hărţi ce-au supravieţuit miraculos incendiului Bibliotecii din Alexandria – despre care se ştie că nu a ars integral. Să ne mai mire faptul că, doar la aproximativ trei decenii după Columb, F. Magellan făcea înconjurul lumii, expediţia sa terminându-şi lungul traseu după trei ani, aşa cum scrie şi în Biblie că făceau corăbiile lui Hiram ce soseau încărcate cu aur din ţara Ofirului?
Hărţile menţionate mai sus şochează şi prin faptul că prezintă ţărmurile Antarcticii. Nu mai pomenim şi de harta lui Oronteus Finaeus (din 1532)

care arată Antarctica în întregime! Toate elementele expuse până aici demonstrează că omenirea n-a fost decât, arareori, prizoniera propriilor frici, în restul timpului colindând mările şi oceanele lumii. Faptul că bogata ţară a Ofirului – menţionată în Biblie – poate fi amplasată înAmerica de Sud, în Peru, nu mai poate părea un lucru fantastic, ştiut fiind că regiunea a uimit prin aurul cărat de aici, ani de-a rândul, de conquistadorii care au umplut vistieriile spaniole. Pe de altă parte, renumitele Temple ale Soarelui şi Lunii din Cuzco – acolo unde pereţii erau făcuţi din aur, respectiv argint, capelele din jur fiind poleite cu aceleaşi metale de preţ, în vreme ce în interior, animalele, plantele erau şi ele realizate din aur masiv – ne poartă cu gândul la nu mai puţin monumentalul Templu al lui Solomon, replică peste spaţiu şi timp la adresa aceluia situat pe tărâm american.

Din Ofir, ajungeau la Solomon, într-un singur an, 44 tone de aur, comuniunea dintre cele două lumi, aparent depărtate, realizându-se şi în acest plan. Se ridică, totuşi, o întrebare: dacă America era cunoscută încă din antichitate, probabil explorată în detaliu – dovadă hărţile menţionate mai sus – de către o civilizaţie mondială pre-atlantică, de ce nu a intrat ea, de atunci, în circuitul planetar?

Răspunsul ar putea fi unul simplu: America a contat în circuitul interconti- nental abia în momentul în care Lumea Veche a avut nevoie de resursele ei şi a trebuit, concomitent, să exporte în acel spaţiu, ceea ce ea însăşi nu mai putea resorbi cu un satisfăcător profit.

Lumea secretă a Tibetului

Învăluită în mister, lumea Tibetului a fascinat dintotdeauna ființa dornică de cunoaștere a celui situat în profunzimea lucrurilor, atrăgând numeroși aventurieri ai spiritului, dar și învățați renumiți, spre a-i cerceta adâncurile tainice, a-i surprinde manifestările subtile, adeseori dificil de exprimat. Edwin Bernbaum, profesor al Universității Berkeley – California – specializat în religii – a traversat întreaga lume, din Tibet și până în Peru, atingând toate vârfurile montane importante, pentru a emite teoria conform căreia zonele înalte, rarefiate, ale omenirii sunt propice meditațiilor ce depășesc stadiul obișnuitului, experiențele sale adunându-se în diverse cărți, cea mai importantă fiind „The way to Shamballa" – un tratat asupra miturilor și legendelor care au supraviețuit în văile ascunse ale Tibetului.

Alexandra David Neel, cercetătoare cunoscută a lumii tibetane – care și-a petrecut bună parte din viață în Tibet – recunoaște dificultatea demersului întreprins în maniera lui Bernbaum, de aflare a „Secretului" – bine păzit, milenii de-a rândul, de către tibetani – dificultate amplificată azi, mai mult ca niciodată, din cauza noii organizări a țărilor din Asia Centrală, unde activitatea zgomotoasă a lumii contemporane a bulversat tăcerea înaltă din preajma grotelor schimnicilor scufundați în meditație. Ba, mai mult decât atât, filosofii Tibetului – o dată cu apariția civilizației zilelor noastre, s-au risipit – așa încât căutarea și descoperirea lor reprezintă o adevărată piatră de încercare pentru aceia care doresc să-i afle, probabil, neschimbați de viața trepidantă, modernă. Lamaseriile din

Tibet, astăzi, nu mai seamănă cu acelea din trecut, bună parte din ele adaptându-se vieţii cotidiene ba, mai mult decât atât, utilizând calculatorul şi deschizându-şi propriile site-uri pe Internet! Cu toate acestea, Bernbaum şi Neel, dar şi Lobsang Rampa spun că au întâlnit în peregrinările lor, ca şi în lungile perioade de şedere petrecute în Kangchejunga, Everest, Hindu Kush, Pamir, Khumbila, Kailas, Nanda Devi, Annapurna, Machapuchare, acei maeştri spirituali demni de toată încrederea, care le-ar fi destăinuit secretele lumii tibetane.

Ideea, conform căreia lumea a avut dintotdeauna „centre spirituale înalte" care au guvernat-o, porneşte încă din antichitate. Multe centre de „gravitaţie spirituală", situate în diverse regiuni ale planetei noastre, din Tibet şi până în Egipt, iar de aici mai departe, până în Peru, susţin aserţiunea conform căreia „ştiinţa omenirii", camuflată în piramidele din Egipt, Lumea Aztecă ori Mayaşă, s-a perpetuat în anumite condiţii, fiind preluată şi transmisă până în contemporaneitate încifrat, capabili în decodarea „cunoştinţelor oculte" fiind anumite persoane, numite „lama", „guru", „mari preoţi" etc. Nu e mai puţin adevărat, că antichitatea însăşi ne-a transmis adevăruri legate de munţii sacri şi influenţa acestora asupra evoluţiei spirituale a omenirii, piramidele egiptene, templele înalte – aidoma celor de la Borobudur sau din India de Nord – nefiind altceva, în acest context, decât replica simbolică, artificială, dar învestită cu aceleaşi puteri sacre, a munţilor naturali din care s-au retras anumite popoare la un moment dat, alegându-şi spre vieţuire zone mult mai joase, precum câmpia, sau chiar arealul vitreg al deşertului.
Se pare că „marele secret" al Tibetului îl reprezintă învăţăturile privind lumea Shamballei. Aceasta e „ţara" misterioasă unde s-ar fi creat şi păstrat cartea sistemului tantric, numită „Kalacakra-tantra". Numeroase controverse gravitează în jurul subiectului, existând voci care susţin că Shamballa ar fi existat realmente, undeva, în regiunea Khotanului, în Bactria sau Asia Centrală, în vreme ce alţii afirmă că este o eroare să vezi în ea un tărâm pur geografic, atât timp cât el nu există decât ca unul de sorginte mitică.

Kalacakra a ajuns în Tibet în secolul al XI-lea. Ea conţine clare previziuni asupra destinului omenirii, între care, cel puţin unul dintre ele s-a împlinit: invazia Chinei asupra Tibetului, concomitent cu pericolul pierderii identităţii civilizaţiei lhasiene! Cert este că doctrina, precum şi istoria întregului sistem Kalacakra sunt puţin studiate azi, probabil şi din

cauza accesului limitat la resursele acestei relativ noi şcoli de gândire, ori a limbii în care sunt redactate textele respective.
Misticismul tibetan – greu de înţeles occidentalilor – a propus ca noutate conceptul „Shamballei”. În tibetană i se spune „bde byung”: ”sursa fericirii”. Ideea că Shamballa se găseşte dincolo de lumea concretă, fizică, ruptă de patologia deviată a societăţii umane, este pusă în legătură cu impulsul subconştient al insului – reperat şi în conştientul colectiv – de a ajunge, o dată şi o dată, să se identifice fiinţei de dinaintea căderii din Paradis (să nu uităm, pardeşa=paradis, este de origine sanskrită, deci indiană!).
„Ajungerea” în Shamballa presupune „trecerea” într-un plan pe care mintea nu-l poate cuprinde cu atributele sale limitate. Acolo se află o comunitate a fiinţelor perfecte, sau pe cale de a deveni perfecte, al căror scop suprem este controlul şi ghidarea evoluţiei lumii. Tibetanii susţin că „tărâmul înalt” – unde poate ajunge doar o fiinţă pură – este bine păzit de „fiinţe cu puteri supraomeneşti”.
În acest sens există chiar şi o „dovadă” publicată în anii 1900, în ziarul indian „Statesman”, unde se afirmă că un britanic aflat în Himalaya, în camping, a văzut o „fiinţă foarte înaltă, luminoasă, cu păr lung”. Fiinţa a dispărut brusc, iar martorul britanic a povestit tibetanilor ce i s-a întâmplat, cu toată uimirea şi entuziasmul specific occidentalului lovit de senzaţional, însă replica locuitorilor Tibetului a fost una cât se poate de calmă şi dezarmantă: „ai văzut pe omul zăpezilor, care străjuieşte la graniţa pământului sacru!”

Este o istorioară care ar putea reclama totala neîncredere, dacă ar fi un caz izolat, dar mai aproape de zilele noastre, însăşi Alexandra David-Neel a avut parte de o întâlnire cu o fiinţă ce se mişca extraordinar de rapid, ea descriind, ulterior, evenimentul astfel: „L-am putut vedea extrem de calm, cu o impasivitate a feţei extraordinară şi cu privirea aţintită, undeva, în înaltul cerului, acolo unde părea că se afla situat un straniu obiect invizibil. Omul acela stătea nemişcat, pentru ca apoi să pornească în salturi foarte mari, cu paşi de o elasticitate demnă de o minge şi regularitate specifică unui pendul.” Faptul că vechile texte tibetane conţin evenimente istorice petrecute în Shamballa, la care se adaugă o listă lungă de regi care au domnit şi – atenţie! – domnesc în regat, îi determină pe tibetani să afirme hotărât că lumea Shamballei nu este o simplă ficţiune sau efect al aerului rarefiat asupra minţilor unor ignoranţi. Pentru tibetani, ea există cu adevărat!

Mai nou, arheologii din Orient au descoperit suficiente vestigii care să dea, cel puţin, impresia că Shamballa – tărâmul considerat spiritual, prin excelenţă – s-ar fi aflat, cândva, în planul lumii fizice, materiale. Printre izvoarele istorice care stau la baza unei asemenea ipoteze se numără „Gandhari Dhammapada” dat publicităţii târziu, în 1962, dar descoperit în 1892, la Khotan.
Nu ne-ar mira să avem parte de alte epocale descoperiri, care să ateste arheologic ceea ce părea a fi, până nu demult, de domeniul mitului ori legendei, anume lumea istorică a Shamballei. Izvoarele arheologice din estul Afganistanului, dar şi din zona Takla Makan, îndeamnă la asemenea ipoteze.

Craniile de cristal, ecuaţia venusiană şi teoria lui Darwin

Se cunoaşte teoria creaţionistă privind apariţia omului. Ştiute sunt şi eforturile savanţilor care încearcă să afle verigile lipsă din traseul evoluţiei omului, începând cu etapa driopitecului – aşa numita „maimuţă de stejar” – şi încheind cu a lui „homo sapiens sapiens”.
Biblia a rezolvat problema, afirmând că Dumnezeu a creat omul după chipul şi asemănarea lui. Odată formulată această dogmă, chestiunea rămâne stabilită, în veci. Nu şi pentru oamenii de ştiinţă! Pentru ei,

dilema numită om continuă să fie subiect de investigaţie, căci diversele elemente apărute în plus, de la Darwin încoace – în mare parte rezultatul cercetărilor arheologice, sau pur şi simplu al întâmplărilor – par să demonstreze cu totul altceva.

Realizând, retrospectiv, evoluţia istorică a ideilor privind originea omului, se poate observa că anatomia comparată, - embriologia, paleoantropologia – mai nou, genetica – au făcut tot posibilul pentru a detecta „cărămida primordială” care a stat la baza „construirii” fiinţei umane. Rezultatul? Lărgirea misterului, vorba lui Lucian Blaga. Trăsăturile umane – precum gândirea şi conştiinţa – nu se regăsesc la maimuţele superioare. Rezultă că teoria lui Darwin, aplicată speciei umane – conform căreia strămoşul omului ar fi fost o maimuţă – solicită singură semnul întrebării, mai cu seamă dacă se ţine cont de mersul biped, poziţia verticală, folosirea uneltelor în procesul muncii, atuuri ale omului şi nu ale maimuţelor! Atuul maimuţelor îl reprezintă îngusta lor specializare numită „viaţă arboricolă”, aceasta nefiind necesară dezvoltării şi evoluţiei spre treapta umană. Fără îndoială, există asemănări între om şi maimuţă, dar ele se plasează pe linia lăturalnică, aşa încât nici una dintre maimuţele actuale nu reprezintă specia noastră strămoşească!

Putem accepta un strămoş comun – cel mult! – dar evoluţiile ulterioare ale omului şi maimuţei se dovedesc a fi total diferite. Chiar şi atunci când acceptă driopitecul – ca punct de plecare al formării omului – savanţii nu susţin categoric ipoteza, aşezând-o sub semnul posibilului. Să fim înţeleşi: noi nu negăm teoria evoluţiei speciilor, ci punem sub semnul întrebării originea omului, aşa cum a înţeles-o Darwin.

Interdisciplinaritatea şi metoda comparativistă au facilitat reluarea – în cu totul alţi termeni – a discuţiei privind originea omului, dintr-o nouă perspectivă, venusiană. Apelându-se la arheologie, chimie, fizică, matematică, arhitectură, astronomie, mitologie, istoria religiilor, s-a stabilit că multe din artefactele descoperite pe Terra în ultimul secol demonstrează o vechime ce depăşeşte zece, douăsprezece mii de ani, în unele cazuri, chiar 35.000 de ani. Obiecte stranii, care nu pot fi concepute nici măcar cu ajutorul tehnologiei ultrasofisticate contemporane, (vezi cazul craniilor de cristal!) probează existenţa unei civilizaţii necunoscute nouă şi care nu se înscrie în circuitul clasic al istoriei unanim acceptate. Poate fi ea rezultatul acţiunii omului a cărui evoluţie este descrisă de Darwin? Să vedem cum stau lucrurile. Eludând, cu bună ştiinţă, etapele cuprinse între driopitec şi „homo sapiens sapiens” – cronologia ultimului

urcând până în preajma anilor 35 000 î.Hr. – din motive lesne de priceput, constatăm că „abilităţile omului inteligent" sunt două: vânatul cu suliţa şi aprinsul focului. Suficiente propriei supravieţuiri, dar nu şi pentru a explica existenţa artefactelor cu mari pretenţii în conceperea lor, precum sunt craniile de cristal. Avansând în timp, rămâne din „lista lui Darwin, homo sapiens", identic omului din zilele noastre ca înfăţişare, mers, poate şi gândire, dar la nivelul perioadei căreia-i aparţine.

Abilităţile sale, cu mult mai înalte decât ale lui „homo sapiens", nu sunt suficiente pentru a convinge că el ar fi autorul craniilor de cristal. Manifestările sale spirituale se reduc la picturile şi gravurile rupestre ori la ornamentarea uneltelor. Nu putem aşeza artefactele respective – punct de rezistenţă al demonstraţiei noastre – nici prea aproape de perioada modernă, deoarece nu ne permite cronologia lor, pe de o parte; pe de alta, demersul ar fi inutil, atât timp cât noi înşine, astăzi, cu înalta tehnologie de care dispunem, nu putem crea asemenea lucruri. Ei bine, dacă în prezent craniile de cristal nu pot fi realizate – cum nu au fost făcute nici de „homo sapiens sapiens" – se ridică întrebarea: cum au apărut pe Terra asemenea obiecte, imposibil de conceput, nici de omul primitiv, nici de cel modern? Cum se mai susţine teoria lui Darwin, privind originea omului – în asemenea condiţii – când apar elemente ce demonstrează, că nici unul din oamenii diferitelor trepte evolutive nu a fost capabil să realizeze artefactele date ca exemplu mai sus?

Nu dorim să expunem lunga listă a artefactelor existente prin muzeele lumii, care dau bătaie de cap savanţilor privind provenienţa lor, întrucât desfiinţează orice tipar clasic, cronologic, propus de tradiţionala istorie universală; vrem doar să ne focalizăm atenţia asupra celebrelor cranii de cristal şi a ecuaţiei venusiene, elemente suficiente pentru a ne purta spre o altfel de istorie a trecutului omenirii.

În Yucatan – dar şi în Guatemala – se află cele mai vechi temple şi palate ale Mayaşilor, popor ciudat cu preocupări savante, asemănătoare acelora din zilele noastre, dacă ar fi să ne raportăm numai la astronomie, de exemplu. (Calendarul lor venusian este remarcabil, iar cel pământean aşijderea: 365,2420 zile, rezultatul obţinut azi fiind de 365,2422!).

Lăsăm la o parte dispunerea construcţiilor piramidale în funcţie de anumite constelaţii (lucru identic celui de la Gizeh-Egipt, unde piramidele sunt aliniate în conformitate cu Orion, locul unde se credea că se află Osiris!), devierile construcţiilor cu 17 grade Nord- Est, drumurile lungi, pietruite, de sute de kilometri, care leagă oraşele mayaşe între ele –

deşi se ştie că acest popor nu cunoştea roata – pentru a rămâne cu discuţia în jurul ecuaţiei venusiene şi a craniilor de cristal. Greu de închipuit minţilor de azi – căci e vorba de un popor născut în junglă – sunt cunoştinţele astronomice şi, implicit, calculele matematice de care dispuneau mayaşii, posibile în prezent doar cu ajutorul creierului electronic. Asta întrucât – relativ recentele descoperiri – arată că mayaşii dispuneau de un calendar calculat pentru următoarele patru sute de milioane de ani!

Ecuaţia venusiană a mayaşilor, e de-a dreptul uimitoare, căci ea demonstrează cum o dată la 37 960 de zile, ciclurile Lunii, Soarelui şi planetei Venus coincid, moment important căci, în conformitate cu legendele lor, atunci ar veni pe pământ „zeii" stabiliţi în constelaţia Pleiadelor. Să fie simplă coincidenţă că şi la sumerieni, babilonieni, egipteni, asirieni există legende conform cărora „zeii" trăiesc în stele, de unde vin la anumite intervale pentru a vizita pământul? Nu mai discutăm textele „Mahabharatei" şi ale „Samsaptakabadha" unde se fac notabile însemnări privind calitatea obiectelor zburătoare, care utilizau drept combustibil mercurul, lăsând în urma lor un puternic jet de aer (să fi fost specific reactorului?) pentru a reveni asupra celebrelor cranii de cristal. Prima descoperire datează din anul 1889, Mexic. Mai târziu, în 1927, Anna Mitchell, când se afla în jungla Hondurasului – într-un templu – a descoperit un craniu de cristal, în greutate de 5,3 kilograme. Acesta din urmă se dovedeşte o realizare remarcabilă, căci pare a fi conceput în oglindă, neexistând diferenţe între partea sa dreaptă şi cea stângă.

Tehnicile de prelucrare depăşesc puterea noastră actuală, lucru stabilit în cadrul departamentului de electronică al renumitei firme „Hewlett Packard" unde s-a calculat că, pentru a fi realizat manual – acceptând o asemenea ipoteză de lucru! – sunt necesari 800 de ani de muncă şi lustruire permanentă a craniului! Însă, atenţie, un tratament greşit aplicat, la un moment dat, poate provoca distrugerea totală a obiectului de cristal!

Restauratorul Franc Dorland, ale cărui cercetări au fost confirmate 100% de cei de la Packard, a avut în propria-i casă craniul descoperit de Anna Mitchell, timp de şase ani. El a aflat lucruri uimitoare, inexplicabile ştiinţei actuale: 1. craniul are caracteristici luminiscente, adică poate produce propria sa lumină; 2. alte cristale, care au fost amplasate în imediata sa vecinătate, la scurt timp, dobândeau aceleaşi proprietăţi; 3. cea mai importantă descoperire a fost realizată într-una din seri, când

craniul se afla amplasat în faţa şemineului, unde ardea focul. La un moment dat, o lumină (aidoma unui blitz!) a ieşit din găvanele sale, luminând încăperea. Stranii lucruri, se poate conchide şi, pe bună dreptate vă veţi întreba, de nu cumva craniile reprezintă elemente ale unei civilizaţii aparţinând constelaţiei Pleiadelor, aşa cum susţin legendele mayaşilor, în vreme ce precolumbienii sunt doar simplii păstrători ale acestora? Vor fi ştiind savanţii mai mult decât vor să arate, temători fiind că recunoaşterea adevărului ar putea răsturna lumea valorilor în care credem? Ciudat e şi faptul că respectivele cranii prezintă dispoziţia şi osatura craniului omului din zilele noastre şi nu al vreunui intermediar din lungul traseu al evoluţiei.

Coroborând toate elementele avute la dispoziţie, inclusiv cele legate de performanţele genetice de azi (vezi clonarea!) propunem cititorului pasionat de asemenea subiecte următoarea temă de meditaţie: e posibil ca maimuţa să reprezinte o clonare ratată, iar omul, una reuşită, „in illo tempore", urmare a unui demers ştiinţific „venusian"? Ar putea explica acest lucru asemănările dintre om şi maimuţă?

Paradoxul Einstein-Podolsky-Rosen şi coşmarul numit „Experimentul Philadelphia"

Deşi au trecut, iată, peste şase decenii de la renumitul „Experiment Philadelphia" – cunoscut şi sub numele de cod „Curcubeul" – nu s-a găsit nici o explicaţie atotcuprinzătoare menită să calmeze vânătorii de paranormal şi să ofere, totodată, satisfacţia cuvenită savanţilor care s-au ocupat – în profunzime – cu fenomenologia cuanticii. În prezent, lumea se găseşte scindată în două părţi, nu tocmai egale, una susţinând că „Philadelphia" este o bună povestire „science fiction", iar cealaltă, că lucrurile s-au petrecut aievea, existând şi martori – încă în viaţă – capabili să confirme extraordinarul fenomen fizic, consumat în cursul anului 1943.

Al doilea Război Mondial a contribuit la saltul calitativ înregistrat în domeniul ştiinţei şi tehnicii, deşi multe dintre realizările savanţilor, aplicate în domeniul militar, au provocat serioase pierderi de vieţi omeneşti. Demonstram (vezi, „Henri Coandă, farfuria zburătoare şi americanii"!) cum germanii, cuprinşi de febra victoriei, vor experimenta în timpul celei de-a doua conflagraţii mondiale, „la soucoupe volante", pornind de la proiectele lui Henri Coandă. De cealaltă parte a oceanului, americanii, cam în aceeaşi perioadă – anul 1943! – căutau o modalitate de camuflare a vaselor maritime în faţa radarelor ultraperformante ale naziştilor, amplasate pe submarinele cu svastika aducătoare de nenorociri.

Făcând ceea ce, în termeni strict arheologici, s-ar numi „periegheză", am cercetat terenul informaţional pe care s-a dezvoltat „mitul Philadelphia" cu instrumentele moderne ale prezentului şi nu mică ne-a fost mirarea când, pe traseul investigaţiilor, ne-a răsărit în cale numele altui savant român – fizician şi bună cunoştinţă a lui Coandă – Nikola Tesla, personaj

extrem de implicat în proiect, alături de Einstein. Şi cum despre „Philadelphia", când se discută, nu se poate face abstracţie de „teleportare", ne-am gândit ca, înainte de toate, să prezentăm stadiul actual atins de fizică în acest areal al cercetării.

Nu, nu vorbim de fanteziile din „Star Trek", ci de lucruri reale, aparent trecute cu vederea, întrucât altele ar fi priorităţile zilei. Aşadar, în 1993, fizicienii demonstrau că teoria lumii atomice – cuantica – face posibilă „teleportarea", dar numai în cazul lucrurilor, nu şi al vietăţilor. Cu câţiva ani în urmă, adică în 1997, profesorul Anton Zeilinger, din cadrul Universităţii Innsbruck – Austria – reuşea teleportarea unui foton dintr-un punct al spaţiului – să-l numim A – în altul numit B, demonstrând că materia poate călători în timp real. În urmă cu şase ani, adică prin 2 000, se realiza un experiment de criptografie cuantică, bazat pe acelaşi principiu al teleportării, fotonii fiind trimişi prin intermediul fibrelor optice. Mulţi au ridicat din sprâncene a mirare, însă evidenţa nu putea fi eludată doar pentru că o solidă lege a fizicii se vedea ignorată: prin teleportare se demonstra, cum o formă de materie(energie) putea depăşi viteza luminii.

Nu trebuie să se înţeleagă că teleportarea înseamnă – aşa cum se prezintă lucrurile în „Star Trek"- deplasarea obiectului dintr-un punct al spaţiului în altul. Procesul este complex şi mai greu de priceput minţilor noastre obişnuite cu anumite tipare de cugetare. E vorba de o „dematerializare" a obiectului în punctul „A" şi trimiterea sa sub forma semnalului informaţional care conţine „planurile obiectului" propus teleportării, către destinaţia sa, punctul „B". Acolo, odată ajunsă informaţia, începe reconstrucţia ei. Ceea ce călătoreşte este informaţia, rezultatul fiind un obiect similar celui iniţial, dar niciodată identic lui, mai degrabă un soi de „clonă rematerializată", întrucât obiectul apărut în „B" nu este compus din aceiaşi atomi precum cel din „A".

Dacă s-ar reuşi trimiterea unui om dintr-un punct al spaţiului în altul, cu viteza luminii – spun savanţii – ar fi necesară întreaga energie care se consumă pe pământ într-o lună de zile! Or, tocmai acest lucru, susţin martorii, s-a întâmplat în cursul experimentului Philadelphia. Atunci nu s-a teleportat doar un om, ci o navă întreagă cu tot echipajul acesteia, plus savanţii de la bord. Principalii, şi de fapt, singurii martori care au avut curajul să vorbeasscă, sunt fizicianul Al. Bielek, încă în viaţă în momentul investigaţiilor noastre, aflat în 1943 pe nava U.S.S.

Eldridge, supusă teleportării, şi Carlos Allende, unul din oamenii echipajului navei Andrew, de unde se urmărea experimentul.
Trebuie arătat că teleportarea e posibilă, fenomen explicat prin paradoxul Einstein-Podolsky-Rosen, care demonstrează cum se poate transmite informaţia dintr-un punct în altul, cu viteza luminii. Iniţial, americanii nu au dorit decât descoperirea procedeului prin care navele lor să devină „fantome", nedectabile pe radarele inamicilor; la teleportare, s-a ajuns din întâmplare.
Iată ce susţin singurii martori, pomeniţi mai sus, în legătură cu Philadelphia: în vara anului 1943, nava U.S.S. Eldridge DE (Destroyer Escort) a fost încărcată cu tone de exchipament electronic. Generatoare masive – a câte 75 KVA fiecare – patru mari bobine montate pe punte, puteri transmiţătoare RF- de 2 megawaţi fiecare, 3 000 amplificatoare lămpi 6'L6' folosite pentru a conduce câmpul magnetic al celor două generatoare, aparate de sincronizare specială şi alte instrumente capabile de a devia undele de lumină şi cele radio din jurul vasului.

Carlos Allende, prezent pe nava de observaţie Andrew, avea să-i scrie doctorului Morris Jessup, în 1950, la ce asistase el în luna iulie, a anului 1943: „La ora 9.00 generatoarele au fost pornite şi un puternic câmp electromagnetic a început să se formeze în jurul navei Eldridge. Un fum verzui s-a observat învăluind vasul, ascunzându-l vederii. Apoi fumul a dispărut, luând şi vasul cu el, lăsând în urmă doar apa netulburată a mării în locul unde, cu doar câteva clipe înainte, fusese nava. Cu toţii, ofiţeri, savanţi, marinari am trăit o experienţă crucială: dispariţia vasului însuşi. Totul, însă, se derula conform planului şi 15 minute mai târziu s-a ordonat închiderea generatoarelor. Fumul verzui a reapărut iar Eldridge a pornit să se rematerializeze, însă ceva nu era în regulă. Când personalul a coborât la ţărm, s-a dovedit că marinarii erau dezorientaţi şi cu greţuri".

Fizicanul Al. Bielek, de la bordul navei Eldridge, expune şi el adevărul din perspectiva participantului direct şi nu al observatorului. El spune că a călătorit în timp, ajungând cu 40 de ani mai târziu, respectiv în 1983, nu departe de New York.

După primul experiment, U.S. Navy afirmă că a distrus echipamentul, considerând operaţiunea eşuată şi dizolvând echipajul navei Eldridge. Numai că acelaşi Carlos Allende susţine existenţa unui al doilea experiment Philadelphia, pe 28 octombrie 1943. Atunci, nava a dispărut complet, apărând la Norfolk – Virginia, unde a fost văzută preţ

de câteva minute, revenind la Philadephia Naval Yard după închiderea generatoarelor. De data aceasta, marinarii s-au simţit extrem de rău; dintre ei, unii au înnebunit, alţi 5 au fuzionat cu metalul navei, iar alţii au dispărut definitiv. În experiment au fost implicaţi Einstein şi Nicola Tesla, acesta din urmă istro-român din Croaţia, provenit dintr-o veche familie care, iniţial, s-a numit Drăghici. Einstein fusese cooptat împreună cu alte minţi strălucite din Princeton University – New Jersey – de către Philadelphia Naval Schip Yard, în secret, pentru a lucra la o aşa numită navă fantomă, care să nu fie detectată de radarele submarinelor germane. Cu această ocazie, Einstein avea să se afle mai aproape de savantul Tesla, despre ale cărui cercetări privind câmpurile gravitaţionale aflase din „Scientific American". Cunoscute îi erau lui Einstein preocupările lui Tesla din cadrul Institutului Tehnologic Massachussetts, privind fisiunea nucleară şi obţinerea tensiunilor înalte.
Este momentul să amintim cititorului, că Tesla a descoperit câmpul magnetic rotitor, realizând primele motoare asincrone bifazate, generatorul electric cu care a cercetat fisiunea nucleelor atomice şi transformatoarele electrice de înaltă frecvenţă. În tinereţe a lucrat cu Edison şi în atelierele acestuia ca inginer electrician, unde s-a remarcat prin ingeniozitate şi, de ce să nu spunem, prin genialitate. Lucrând la proiectul Philadelphia, Tesla s-ar fi opus folosirii – în experiment – a omului, susţinând, se pare, dirijarea acţiunii prin radio de la mare distanţă, lucru de care el nu era străin, căci în 1898 telecomandase de la ţărm un vas fără echipaj, în dreptul oraşului New York.
Dar acum era vreme de război şi nimeni nu ţinea cont de chestiunile umanitare. Pentru a stinge orice fel de dispută în jurul „Experimentului Philadelphia", „Office of Naval Research" dădea, destul de târziu – în 1976 – următorul comunicat: „As for the Philadelphia Experimeent itself (ONR) has never conducted any investigations on invisibility, either în 1943 or at any other time. In view of present scientific knowledge, our scientists do not believe that such an experiment could be possible except in the realm of science fiction. A scientific discovery of such import, if had in fact occured, could hardly remain secret for such long time." Uneori, lucrurile par a se limpezi şi printr-un simplu comunicat oficial...

ORIENTALIA

Împlinirile Karmei

"*Tomar Ki mane acche, Maitreyi? Yadi thake, tahale ki Ksama karte paro?...*"

Mircea Eliade - MAITREYI

Maitreyi Devi - IT DOES NOT DIE

Sigur că discuţia s-ar putea axa, de la început, în jurul termenului de confluenţă care ar reclama, imediat, în preajma sa un altul şi anume, pe acela de influenţă..

Plecând de la o premisă, pe care sperăm să o putem demonstra, anume că ambele spiritualităţi - indiană şi română - au certe puncte unde se întâlnesc, putem stabili, bazându-ne pe cunoaşterea noastră, că întâlnirea celor două culturi şi civilizaţii a însemnat o certă îmbogăţire a patrimoniului spiritual universal.

Comuniunea dintre spiritualitatea românească şi cea indiană a fost remarcată de însuşi istoricul religiilor, Mircea Eliade care, aflat pe pământ indian în prima jumătate a veacului ce tocmai s-a încheiat, al XX-lea, observa cât de bine se poate studia folclorul românesc atunci când sunt înţelese izvoarele civilizaţiilor asiatice, spunând că, de acolo, din Bengal, a putut reînnoda firul cu protoistoria neamului din care provenea el însuşi.

O similară percepţie avea să trăiască şi *filosoful pietrei*, maestrul de la Hobiţa, Constantin Brâncuşi, care vizita tărâmul sacru al Indiei, în acelaşi deceniu în care Eliade fusese în India. Brâncuşi constata, o dată în plus, consonanţa celor două lumi; el avea să afirme că India este locul unde a regăsit înţelepciunea străveche a neamului său, pacea şi bucuria pe care Occidentul nu le mai oferea de multă vreme omenirii.

Dacă izvoarele folclorice demonstrează comuniunea indo-europeană a celor două spiritualităţi, tot ele ne pun la dispoziţie şi elementele ce arată continuitatea prin timp a legăturilor dintre acestea, cu toate accidentele istoriei care au fragmentat dezvoltarea firească, mai ales în spaţiul românesc, a culturii cât şi a civilizaţiei.

Izolarea de care s-a bucurat mai mult timp India, i-a permis acesteia să păstreze, într-o oarecare măsură, nealterate valorile primordiale, aceleaşi pe care le putem detecta, ce-i drept, cu din ce în ce

mai mare greutate în zilele noastre, în arealul mioritic, valori care fac posibilă înţelegerea afinităţilor celor două spiritualităţi, dincolo de spaţii uriaşe şi timpuri ce depăşesc milenii.

Trecând peste conştiinţa tulburată de zorii evului mediu românesc, atunci când între Carpaţi, Dunăre şi Marea Neagră se plămădea suflul unui neam nobil, şi ajungând în perioada plină a feudalismului românesc, constatăm prezenţa spiritualităţii indiene în spaţiul nostru prin intermediul unor manuscrise, aşa cum au fost *Istoria Sindipii filosofului* precum şi *Varlaam şi Ioasaf*, cel din urmă, recunoscut ca varianta creştină a vieţii lui Buddha. Acest lucru demonstrează că spiritualitatea indiană pătrunsese în conştiinţa românească, dar continua să se manifeste latent ca un râu ce urmează drumul spre împlinirea sa finală.

O dată cu "descoperirea" Indiei de către occidentali şi a răspândirii culturii indiene pe scară largă, începând cu secolul al XVIII-lea, a punerii bazei unei noi ştiinţe ce avea să studieze Orientul, în general, şi India, în mod special, curentul entuziast al aflării unei altfel de spiritualităţi decât cea europeană, punea stăpânire şi pe gânditorii români.

Aşa se face că, în secolul al XIX-lea, B.P.Haşdeu precum şi M. Eminescu pun bazele demersurilor ştiinţifice privind cercetarea fenomenului indian, primul făcând comparaţii între literatura Vedelor şi folclorul românesc, al doilea mergând mult mai adânc, mai profund, raportându-se atât la literatura Vedelor, a Upanishadelor, precum şi la doctrina budhistă.

Drumul dintre cele două spiritualităţi odată stabilit, este din ce în ce mai mult lărgit de nume care aveau să devină puncte de reper în cultura naţională, dar şi universală: T. Simenschy, L. Blaga, Mircea Eliade, Sergiu Al-George, I. P. Culianu, Cicerone Poghirc. Din truda lor au rezultat opere remarcabile, atât în domeniul literaturii, cât şi al filosofiei ori cunoaşterii religiilor. De cealaltă parte, replica nu s-a lăsat aşteptată. Indienii vin să vadă această ţară mică, România, să-i cunoască oamenii, locurile şi obiceiurile. Printre oaspeţii de marcă îi amintim pe Rabindranath Tagore şi A. Bhose, aceasta din urmă cunoscută autoare a unei teze de doctorat, având drept subiect, Eminescu şi India.

Zestrea culturală, indiană şi românească, în acelaşi timp, s-a îmbogăţit, de aproximativ trei decenii, cu o nouă creaţie. Asupra acesteia vom stărui mai departe: este vorba despre cartea-replică la unul din romanele cunoscute, consacrate, din literatura română şi, putem spune,

universală, *Maitreyi*, autor Mircea Eliade. Replica, destul de târzie, după aproximativ 42 de ani de la consumarea evenimentelor trăite de tânărul savant român în casa lui Dasgupta din Calcutta, poartă semnătura Maitreyi Devi şi se intitulează *Dragostea nu moare*. (*It does not die*).

Nu ne propunem să facem, în rândurile ce urmează, radiografia unei mari iubiri, Eliade-Maitreyi, despre care M. Sebastian spunea, în secolul trecut, că poate figura cu uşurinţă în rândul marilor iubiri, alături de *Daphnis şi Cloe* sau *Paul et Virginie*. Oricât ne-a fascinat şi continuă să ne fascineze această relaţie, Eliade-Maitreyi, mărturisim că dorinţa noastră este una cât se poate de modestă: de a recupera, pe cât posibil, adevărul profund născut din întâlnirea celor două lumi, cea românească şi indiană, adevăr văzut şi trăit prin inimile şi ochii a doi tineri, cu educaţii diferite, atitudini contrare, dar care s-au împlinit, fie doar şi pentru câteva clipe, sub desăvârşitul semn al iubirii.

Mircea Eliade se afla în Italia când a putut să parcurgă una din cărţile fundamentale ale viitorului său guru, Surendranath Dasgupta, *A History of Indian Philosophy*, în prefaţa căreia autorul indian aducea mulţumiri maharajahului Manindra Chandra Nandy de Kassimbazar, fără de care nu ar fi fost posibilă apariţia a ceea ce avea să devină, mai târziu, capodopera marelui savant bengalez. Într-un moment de inspiraţie divină, Eliade îi va scrie maharajahului din Bengal o scrisoare în franţuzeşte, prin care îşi va mărturisi dorinţa de a veni în India şi a studia cu S. Dasgupta filosofiile Indiei. În memoriile sale, Eliade afirmă, fără dubii, că alta i-ar fi fost viaţa dacă nu ar fi trimis acea scrisoare maharajahului.

Nu ne îndoim nici noi că aşa ar fi stat lucrurile deoarece, la puţin timp după expedierea inspiratei scrisori, tânărul Eliade primea un răspuns cât se poate de favorabil într-o dimineaţă de august, chiar de la maharajah. Acest om deosebit, un adevărat Mecena al timpurilor moderne, pentru că-şi cheltuia averea ajutând la propăşirea culturii indiene, fără să ţină seama că într-o zi ar putea sărăci (lucru ce s-a şi întâmplat, de fapt), îi propunea lui Eliade o bursă de cinci ani de zile, precum şi banii necesari unui european care, în opinia maharajahului, nu ar fi putut duce o viaţă de student indian.

Eliade trăia, deja, în lumea visului transformat în realitate. Intra în mrejele întinse de Maya spre a ieşi, câţiva ani mai târziu, îmbogăţit cu experienţă şi cunoaştere extraordinare.

Casa lui Dasgupta va deveni locul unde Eliade va fi subjugat de cunoaşterea livrescă a spiritualităţii indiene, dar şi de o iubire cum nu mai cunoscuse anterior, chiar dacă anumite sentimente nutrise faţă de câteva studente în ţară, la Bucureşti, aşa cum rezultă, cel puţin, din capitolul I al cărţii sale, *Gaudeamus*. Iubirea dintre un european şi o indiancă, petrecută chiar în casa celui care l-a găzduit o vreme pe european, poate părea, şi chiar a părut în ochii unora, la acea vreme, cel puţin în India, un adevărat sacrilegiu. Aventura celor doi avea să se încheie prin alungarea imediată a lui Eliade din casa lui Dasgupta, savantul interzicându-i să încerce a-i mai contacta, vreodată, familia.
Scrisoarea prin care Eliade ia cunoştinţă de hotărârea gurului său, este reprodusă în romanul *Maitreyi,* sub semnătura lui Narendra Sen. Epistola va fi descoperită mai târziu în arhiva lui Eliade, de către un important exeget al vieţii şi operei acestuia, Mircea Handoca. Iată câteva elemente care demonstrează că relaţia de iubire Eliade-Maitreyi a existat, ea consumându-se chiar până la capăt, dacă ar fi să dăm crezare numai romanului scris de Eliade, la scurt timp după revenirea sa în ţară.

Fără îndoială că romanul are părţile sale de ficţiune aşa cum, firesc, le poate avea orice roman, însă noi am descoperit, prin paralela cu romanul scris mai târziu de Maitreyi, *Dragostea nu moare,* foarte multe amintiri comune care nu lasă loc nici unei altfel de interpretări, decât aceleia că eroii au fost părtaşi la aceleaşi evenimente, că au trăit cu intensitate sentimentele specifice iubirii devenită cu atât mai pasionantă, cu cât se petrecea între doi tineri ce aparţineau, în aparenţă, unor lumi diferite.

Atât Eliade, în romanul său sub numele de *Alan,* cât şi Maitreyi, în romanul acesteia sub numele de *Amrita*, sunt doi tineri care, la început, sunt atraşi mai mult din curiozitate unul faţă de celălalt, din dorinţa de a se cunoaşte reciproc, dorinţă mai puternică din partea lui Eliade care intenţiona să-şi schimbe complet viaţa şi să trăiască precum un indian, aspect care reiese clar din cele arătate de Maitreyi Devi în cartea sa. Dacă lui Eliade, Maitreyi i s-a părut la început nu tocmai demnă de atenţia sa, la scurt timp de la instalarea în casa lui Dasgupta, afirmă că nu se mai sătura s-o privească pe tânăra de 16 ani, cele câteva minute de studiere a acesteia, adeseori, părându-i-se eternităţi în miniatură. Mult timp Eliade a văzut în Maitreyi însuşi sufletul veşnic tânăr al Indiei, o Indie tainică şi fascinantă aidoma unei legende faţă de care se simţea puternic atras şi dezarmat în acelaşi timp. Comportarea ciudată a lui

Eliade în prezenţa fiicei lui Dasgupta este sesizată de tânăra fată, care nu ştie ce să mai creadă despre acest tânăr european, ale cărui manifestări sunt în stare să-i surprindă pe toţi ai casei. Eliade, chiar dacă se simte atras de Maitreyi, nu o arată deloc şi, aşa cum avea să-şi amintească aproape jumătate de veac mait târziu eroina romanului său, nu pregeta s-o necăjească exprimându-şi nedumerirea faţă de capacitatea de filosofare a tinerei fete prin intermediul versurilor, (versuri atât de apreciate de Rabi Takur-Tagore) precum şi de Dasgupta. O anumită gelozie prezentă în romanul lui Eliade şi sesizată de Maitreyi - amintită de ea, în propriul roman - se îndreaptă asupra relaţiei speciale dintre fata lui Dasgupta şi marele poet bengalez, laureat al premiului Nobel pentru literatură. Momentul este depăşit de tânărul învăţăcel al lui Dasgupta prin încercarea de a o avea pe Maitreyi cât mai mult timp aproape de el. Acest lucru nu era tocmai imposibil atâta vreme cât familia savantului părea că încurajează un anume soi de relaţie între cei doi tineri, care studiază şi fişează în biblioteca lui Dasgupta cărţi, documente importante, ori învaţă bengali şi limba franceză unul de la celălalt. Reticenţelor iniţiale impuse de structura de castă a societăţii hinduse, care cereau fetelor indience să aibă un comportament diferit faţă de străini, Maitreyi (pe care o socotim din cele scrise de ea însăşi o răzvrătită împotriva normelor ce-o constrângeau, făcând-o să se simtă prizonieră în propria-i casă şi castă) va opune acestora o atitudine modernă, imprimată poate şi de discuţiile cu Eliade, din care află cum se comportă fetele din ţara lui, cum gândesc şi ce reacţii au în anumite situaţii delicate.

Sunt episoade amintite de cei doi în cărţile lor, care corespund unul altuia: studiul permanent împreună în biblioteca lui Dasgupta; atingerile pe furiş ale picioarelor pe sub mese, joc, pe cât de nevinovat, pe atât de incitant, mai cu seamă că el se petrece în prezenţa membrilor familiei, dar fără ştirea acestora; vizita, împreună, la Rabindranath Tagore şi gelozia lui Eliade, numit în romanul scris de Maitreyi, Euclid; iubirea tinerei indience faţă de un copac, înţeleasă de Eliade ca pantheism; vizitele fiicei lui Dasgupta în camera lui Eliade, vizite petrecute în ascuns, terminate cu îmbrăţişări şi sărutări pătimaşe. Degeaba tânăra îşi promite că nu va mai intra niciodată în camera lui dorind s-o rupă definitiv cu Eliade; chemarea este mult prea puternică. Ea este atât de mare, încât Eliade doreşte să devină hindus şi să rămână în India, aşa cum reiese din cele două romane, dar mai nuanţat din acela scris de Maitreyi, de unde aflăm că ar fi existat şi un plan al căsătoriei lor.

Legătura dintre cei doi se aprofundează şi acest lucru este recunoscut de Maitreyi în cartea sa, atunci când afirmă: *„Mircea, Mircea, Mircea, i-am spus mamei că m-ai sărutat numai pe frunte, o minciună rostită de un copil înspăimântat"*. (Vezi *Dragostea nu moare*, Maitreyi Devi, Editura Românul, Bucureşti, 1992, p.69).

Iubirea tinerilor creşte şi se dezvoltă cu fiecare apropiere, cu fiecare îmbrăţişare, cu fiecare nou sărut. La următoarea întâlnire, Maitreyi nu mai rămâne inertă, ea însăşi afirmând că *:"Mâna mea s-a transformat. Nu a mai rămas un obiect din carne şi sânge, întreaga materie solidă a dispărut. S-a prefăcut într-o străfulgerare din infinitul cer. Toţi atomii şi moleculele ei s-au dezagregat – se rotesc şi dansează asemenea planetelor şi constelaţiilor – planete, stele, luna şi soarele se aflau acum în locul lor. Stăteam nemişcată. Aveam ochii închişi şi lacrimile îmi curgeau pe obraji.*

- *Mircea, Mircea, Mircea, ce s-a întâmplat? Ce e asta?"*

Cei doi ajung să-şi mărturisească iubirea, fiecare în felul său. Eliade prin cuvinte, Maitreyi prin infinite tăceri fericite. Redăm mai jos un paragraf din romanul scris de Maitreyi:

"*Aranjăm cărţile, scriem nume pe fişe şi le ordonăm într-o cutie, muncim în tăcere... Zăresc numai o fereastră mare şi brusc mă pomenesc în braţele lui, cu faţa sa aplecată peste mine. Încerc să scap, mă lupt cu el, dar de ce? De ce o fac? Nu ştiu. Poate vreau să fiu învinsă. Cert este că nu încerc să-mi păstrez virtutea. Am fost înfrântă. Mircea şi-a lipit buzele de ale mele. La această atingere gura mea s-a deschis şi am simţit gura lui apăsându-mă...întregul meu trup a început să cânte... capul îmi era plin de gânduri. Nu am simţământul unui păcat. Şi de ce l-aş avea? Nu am comis nici un păcat. Am încercat să-l opresc pe Mircea. N-am făcut-o oare? Îl las să comită păcatul – dar ăsta nu este un păcat în ţara lor – aşa am dedus din povestirile pe care mi le-a spus. M-a lăsat. Îmi aranjez părul şi, potrivindu-mi sariul, un cântec a început să murmure în mine:Am nectar în inimă, îl doreşti?"*(vezi *op.cit*, p.86).

Ieşirile zilnice la plimbare cu Chevroletul familiei Dasgupta, reprezintă alte prilejuri de apropiere clandestină între cei doi. De acest lucru îşi va da seama, culmea, copilul bolnav al familiei, care se simte uitat de toţi, părăsit şi parcă lipsit de iubire, *Chabu*, sora de 11 ani a scriitoarei de mai târziu, Maitreyi Devi. Mica şi bolnava fetiţă va deschide ochii tuturor, dar mai ales pe ai lui Dasgupta asupra relaţiei dintre cei doi. Ea va trăda, fără să-şi dea seama ce face, profundul sentiment al

iubirii născut tainic între Eliade şi Maitreyi. Fatal lucru pentru tânăra pereche, care se vede, brusc, separată datorită brutalei intervenţii a lui Dasgupta. Eliade se mută din casa profesorului şi, pentru trei luni de zile, îşi găseşte adăpost, alinare sufletească într-un *kutiar* aparţinând unui *ashram* himalayan. Despărţirea de Maitreyi şi de India este iminentă. Maharajahul nu-i mai poate asigura bursa, pentru că-şi secătuise averea prin actele sale de caritate faţă de semeni; în plus, Eliade primeşte înştiinţarea de la tatăl său, că i-a sosit ordinul pentru recrutarea în armată şi că e necesar să se întoarcă în ţară, pentru a nu fi declarat dezertor.

Fulminanta întâlnire a tânărului Eliade cu India, avea să producă o carte epocală, care va marca generaţii de-a rândul prin mesajul subtil al iubirii, transmis tuturor acelora ce au putut să-i citească romanul, premiat, de altfel, la vremea respectivă de către scriitorimea din România; dar, în afară de aceasta, contactul cu spiritualitatea indiană, la o vârstă atât de norocoasă, va da lumii un mare savant ce va îmbogăţi cunoaşterea universală, prin cărţile de natură ştiinţifică ale lui Eliade, opere de referinţă, fără de care nu poţi discuta atunci când doreşti o raportare la filosofiile sau religiile Indiei. Dar nu numai!

Cu toată “supărarea” declarată mai târziu de Maitreyi împotriva lui Mircea Eliade, care avusese îndrăzneala să scrie o carte despre relaţia dintre el şi Maitreyi, aceasta nu rezistă tentaţiei şi-i va da o replică pe măsură, scriind şi, practic, recunoscând nu numai că l-a iubit pe Eliade, dar că, încă îl mai iubeşte, dovadă stând întreg romanul său, intitulat: *Dragostea nu moare*, precum şi vizita ce avea să i-o facă savantului, în 1973, în timp ce redacta romanul, la Chicago, din dorinţa de a-l mai vedea o dată pe acela pe care nu-l putuse scoate din memoria sufletului şi cărnii sale.

Romanul scris de Maitreyi ne ajută mai mult să înţelegem mentalitatea indianului din prima jumătate a secolului trecut, cu mirifica lume a ritualurilor, simbolurilor şi marilor mituri; dar, mai presus de toate, câştigul cărţii îl reprezintă mărturisirea autoarei privind înfiriparea sentimentului iubirii dintre cei doi tineri, fericirea unei iubiri trăite şi împărtăşite, precum şi dramatismul specific despărţirii, despărţire produsă atât de brutal, de regretabil.

Dacă aceste rânduri au căutat să surprindă un anume adevăr al întâlnirii dintre două lumi diferite, întâlnire finalizată prin iubire şi nu prin ură, înseamnă că s-a reuşit atingerea scopului anunţat în rândurile de început: acela de a demonstra că întâlnirea dintre spiritualitatea

românească şi cea indiană nu a produs niciodată nimic nefast, ci, dimpotrivă!
Cei doi protagonişti, prin voia Karmei, au devenit un cuplu la fel de nemuritor, poate, ca Paul şi Virginia sau Tristan şi Isolda, îmbogăţind literatura universală cu două inestimabile creaţii: *Maitreyi* şi *Dragostea nu moare.*

DE ACELAŞI AUTOR:

1. Careul Mare, Editura Nona, Piatra Neamţ, 2000, – roman, 249 pagini;

2. Simbol şi simbolizare indiană în sculptura lui Constantin Brâncuşi, Editura Salonul Literar, Focşani, 2001, teză de doctorat, 177 pagini;

3. Accepţia indiană a simbolului în opera lui Mihai Eminescu, Editura T, Iaşi, 2004, eseu, 74 pagini;

4. Anamneze, Editura T, Iaşi, 2004, proză scurtă, 40 pagini;

5. Baronul, Editura T, Iaşi, 2004, roman, 153 pagini.

6. Haita, Editura T, Iaşi, 2005, roman, 148 de pagini.

7. Pipa, Editura Marineasa, Timiş, 2005, proză scurtă, în volum colectiv.